БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 15 (7045) | 1955 оной январиин 19 среда | Сэн 20 мүнгэн.

Колхозуудай тоосоото, тоосоото-һунгуулиин суглаануудые һайнаар бэлэдхэжэ үнгэргэхэ

Республикымнай машинно-тракторна станцинуудта, хүдөө ажахын артельнүүдтэ колхознигуудай тоосоото, тоосоото-һунгуулиин суглаануудые үнгэргэлгэдэ эршэмтэй бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Мүнөө колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, аймагуудай партийна ба советскэ органуудай урда тон харюусалгатай зорилго табигданхай гэбэл: ажахын талаар жэл соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые тодорхойлхо, колхоз бүхэниие, колхоз дотор—һалбари бүхэниие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй байна.

Дээрэ дурсагдагша зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада февралиин тэн болотор үнгэргэгдэхэ ёһотой колхозуудай тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаануудта эрхим һайнаар бэлэдхэхэ, тэдээниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ шухала. Гэхэтэй хамта, энэ бэлэдхэл олохон колхозуудта хангалтагүйгөөр ябажа байна: жэлэй тоосоо табиха хүдэлмэри унжагайруулагдана, шалгалта ба инвентаризаци дүүргэгдээгүй. Иигээд байхадаа урда урда жэлнүүдэй алдуу дутуунууд дахин дабтагдана гээшэ.

Тоосоото, тоосоото-һунгуулиин суглаануудай эмхидхэлэй талаар дээдэ зэргын хэмжээндэ үнгэргэхынь, тэдээнэй хойноо ашатай туһатай байхынь тулада тэдээндэ нягта һайнаар бэлэдхэхэ шухала. Энээнэй тулада юун хэрэгтэйб?

Аймагуудай партийна ба Советскэ органууд колхоз бүхэнэй ажал хэрэгые али бүхы талаһаань хаража үзэхэ ба мэдэжэ абаха уялгатай. Тиихэ зуураа суглаануудта һайнаар бэлэдхэхэдэнь, ажал хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудаа элирүүлхэдэнь, мүн артелиин ажалые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые колхознигуудтай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамтаран зохёоходонь колхозой правленинүүд ба партийна организацинуудта туһалха зэргэтэй. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёожо байхадаа хамтын малажалые, илангаяа хонин ажалые ехээр хүгжөөн дэбжээхэ, малажалай ашаг шэмые али болохоор дээшэлүүлхэ, тэжээлэй базые бэхижүүлхэ, малажалай барилганuудые хэхэ, ороoһото овощной ба тэжээлэй культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын гол асуудалнуудта тусгаар анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Колхозуудай үнгэрэгшэ жэлэй ажалые шалгаха, инвентаризаци хэхэдээ шалгалтын комиссинууд урдаа ямар зорилго табихаб гэбэл, артелиин зөөри зөөшын ямараар хадагалагдажа, тоо бүридхэлэй хэрээр табигдаһаниие, хүдөө ажахын артелиин Уставай хэрээр сахигдажа байһаниие, элдэб эмхи зургаанууд ба нюурнуудай колхозуудта үриеэ хэрээр түлэжэ байһаниие бүримүһэн шалгажа үзөөд, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд дары түргэн усадхахаар хэмжээнүүдые абаха шухала.

Парти ба правительство хадаа мүнөө үедэ колхознигуудые материальна талаар урмашуулха асуудалда тэн ехэ удхашанар олгоно. Тиимэһээ тоосоото һунгуулиин суглаанда бэлэдхэл ябуулжа, шалгалта хэжэ байһан хүнүүд хадаа колхознигуудта мүнгэн доходһоо аванс үгэхэ хуули ёһоной хэр зүбөөр бэелүүлэгдэжэ байһаниие шалгаха, ургаса дээшэлүүлхэ ба малажал хүгжөөхэ талаар тогтоогдомол түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө үгтэхэ ёһотой ажалай нэмэлтэ түлбэриие дууһан бэшүүлжэ колхознигуудта үгүүлхэ, натуральна ба мүнгэн олзо доходуудые зүбөөр хубаарилха ябадал хангаха зэргэтэй байна.

Тоосоото, тоосоото-һунгуулиин суглаануудые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ хэрэгтэ партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха ба өөһэдөө суглаанууд дээрэнь байлсаха уялгатай. Тиихэтэй хамта, МТС-үүдэй директорнүүд, бусад хүтэлбэрилэгшэд колхозтой договорно уялгануудаа МТС-үүдэй хэрээр дүүргэжэ байһан тухай, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын тулада МТС-үүдэй юу хэхэ байһан тухайнь тоосохо, колхознигуудай шүүмжэлэлые шагнаха, тэрээнһээ ажал хүдэлмэридөө шухала тобшолол хэхэ ёһотой.

Тоосоото-һунгуулиин суглаануудтай дашарамдуулан колхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай составые бэхижүүлхэ — правлениин түрүүлэгшэдээр, тэдэнэй орлогшодоор, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэдээр, бригадирнууд ба фермэнүүдые даагшадаар колхозой ажалые һайса мэдэдэг, үүсхэлтэй, эршэ зоригтой нүхэдөө табихын түлөө үргэн ниитэ колхознигууд, партийна, советскэ органуудай оролдохо байһаниинь мэдээжэ.

Нюур сахингүй шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл хэхэ гээшэ— тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаануудай ашагтай туһатайгаар үнгэргэхынь зайлашагүй шухала нүхэсэл мүн.

Манай колхознигууд хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр хүгжөөн дэбжээхэ гэжэ парти ба правительствын табиһан зорилгые бүримүһэн дүүргэхээр зоригжонхой. Тиимэһээ колхознигуудһай болохоо байгаа тоосоото ба тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ түрүүлэгшэнэрэй ба правленинүүдэй ажалдахи олон дутагдалнуудые элирүүлхэ байха, парти ба правительствын тогтооһоной ёһоор колхозуудаа хүтэлбэрилдэг болохыень шэнэ правленинүүдһээ ба түрүүлэгшэнэрһээ шангаар эрихэ байха гэжэ хүлеэгдэнэ.

Кремль соо болоһон шэнэ жэлэй ёлкодо 100 мянган хүн ороо

Кремлёвско Ехэ Ордоной Георгиевскэ зал соо шэнэ жэлэй ёлкын һайндэр арбан зургаан үдэр соо үргэлжэлөө.

Хүхюу сэнгэлиг, наадатай энеэдэтэй үхибүүд үдэртөө хоёр дахин Кремль соо орожо сэнгэдэг, үзэсхэлэнгэй газарнуудаар: буу зэбсэгүүдэй палата соогуур, гоё һайхан таһалгануud соогуур, Грановита палата соогуур, соборнууд соогуур һони һонин экскурсинуудта ябадаг байгаа. Кремлиин территори дээрэ һургуулиин үхибүүд суута хаан-хонхо, хаан-ухэр буу гэдэгые ехэ һонирхожо харадаг байба.

Эдир айлшадта үдэр бүри Москвагай театрнуудай, филармонинуудай, эстрадануудай болон циркын 300 шахуу артистнууд Кремлёвско Ехэ Ордон соо һайндэрэй элдэб наадануудые (зохёон табигшань—РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажалябуулагша В. А. Гольдфельд) харуулдаг байгаа. Нааданууд соогуур ород арадай үльгэрнүүдэй, советскэ үхибүүдэй дуратай номуудай гэройнууд—Степа абга, почтальон, Мойдодыр, мартамхай хүн болон бусад ябадаг байба. Өөһэдынгөө үнинэй танилнуудай—дед морозой, (РСФСР-эй габьята артист В. Хохряков), снегурочкын (артистка Н. Гуляева) гарахада үхибүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтажа байгаа. Һургуулиин үхибүүд «Хойто полюс» гэжэ тамаржа ябадаг станцинуудай полярнигуудта, шэнэ газарнуудта радио аяншалга хэжэ байгаа.

Георгиевскэ зал соо, Грановита палата соо болон бусад залнууд, фойенүүд соо үхибүүд ёлко тойрон элдэб наадануудые наадаа, хатараа, дуунуудые дуулалдаа. Тэдээндэ гэжэ олон тоото аттракционууд болон конкурснууд эмхидхэгдэһэн байна. Һайндэртэ хабаадагшад үхибүүдэй уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй наада харуулхада халуунаар угтажа байгаа.

Эдир москвагаархидтай, Московско областиин городууд болон тосхонуудай үхибүүдтэй хамта Украина болон Литваһаа, Ярославль болон Кировһээ, Курск болон Владимирһаа, Арзамас болон бусад газарнуудһаа ерэһэн тэдэнэй нүхэд сэнгэлсээ.

Московско Кремль соо үхибүүд хододоо анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй байгаа. Номой киоскнуудһаа тэдэнэр уранһайханай болон научно-популярна литература, үхибүүдэй журналнуудай һүүлшын номернуудые худалдажа абадаг байба.

Январиин нэгэнһээ арбан зургаан болотор Кремль соохи шэнэ жэлэй ёлкодо 100 мянга шахуу хүн, тэрэ тоодо 80 мянга гаран үхибүүд орожо гараа.

(ТАСС).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар шэнжэлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай зүгһөө бусад гүрэнүүдтэ научно-техническэ ба үйлэдбэриин туһаламжа үзүүлхэ тушаа

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ ябадалай ехэ удхашанартайе мэдэрэн, Советскэ правительство ядерна физикын талаар шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэдхэхын, атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхын тулада научно-туршалгын базануудые байгуулха хэрэгтэ бусад гүрэнүүдтэ научно-техническэ ба үйлэдбэриин туһаламжа үзүүлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Советскэ правительство Хитадай Арадай Республикада, Польско Арадай Республикада, Чехословацка Республикада, Румынска Арадай Республикада, Германска Демократическа Республикада хандажа, түхеэрэлгын проёкт зохёохо, тэрэ түхеэрэлгые тодхохо, тус бүридөө таба мянган киловатт хүрэтэр тепловой хүсэтэй туршалгын атомна котёлнуудые ба юрын частицануудай түргэдхэгшэдые бариха талаар тэдээндэ туһаламжа үзүүлхэ тухай дурадхал оруулһан байна. Атомна котёлнуудта ба научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хэрэгтэй задардаг материалнуудые зохихо хэмжээтэйгээр тэдэ оронуудта үгэхэ гэжэ мүн лэ хараалагдана. Гэхэ зуура, энэ талаар хэрэгтэй болодог түүхэй материалнуудые Советскэ Союзда тэдэ оронуудай үгэдэг байһаниинь хараада абтана.

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар СССР дотор хэгдэжэ байгаа научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэритэй, мүн туршалгын атомна котёлнуудай хүдэлмэритэй танилсаха арга боломжо тэдэ оронуудай эрдэмтэд болон инженернүүдтэ олгогдохо байна.

Научно-туршалгын дурсагдаһан базануудые байгуулга хадаа ядерна физикын талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, медицинэдэ, биологидо, наука болон техникын элдэб һалбаринуудта хэрэглэхын тулада гүйсэд хүрэхэ хэмжээнэй радиоактивна изотопнуудые туршалгын атомна котёлнуудһаа абаха, мүн тэрэшэлэн атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар хэгдэдэг хүдэлмэриие саашадань дэлгэрүүлхын тулада научна ба инженернэ кадрнуудые бэлэдхэхэ арга боломжые тэдэ оронуудта олгохо байна.

Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар научно-туршалгын хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ СССР-һээ мүн тиигэжэ дэмжэлгэ ба туһаламжа абадаг оронуудые олошоруулха тушаа асуудал харагдажа байна.

Российска Федерациин ажалшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлжэ байна

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд ороной городууд болон тосхонуудта политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо байна. Заводууд болон фабрикануудай, колхозуудай, совхозуудай, МТС-үүдэй болон эмхи зургаануудай коллективүүдэй суглаанууд дээрэ Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, промышленность болон транспортын новаторнуудые, түрүү колхознигуудые, наука, искусство болон культурын элитэ ажалябуулагшадые, Советскэ Армиин сэрэгшэдые ажалшад өөһэдынгөө кандидадуудаар дэбжүүлнэ. Ажалшадай һунгуулиин урда тээхи суглаанууд парти, правительство ба арадай бата нэгэдэлэй уряатайгаар үнгэржэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой эбдэршэгүй хүсые эли тодоор харуулна.

МОСКВА БА МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ

Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой, столицын «Динамо», «Серп и Молот», «Красный Пролетарий» заводуудай, «Парижская Коммуна», «Ява» гэжэ фабрикануудай, Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын, РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, 1-дэхи автобусна паркын коллективүүдэй олон зоной хабаадалгатай суглаанууд дээрэ, тэрэшэлэн Московско областиин олон предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхозуудта, совхозуудта болон МТС-үүдтэ РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар **Николай Александрович Булганин, Климент Ефремович Ворошилов, Лазарь Моисеевич Каганович, Георгий Максимилианович Маленков, Анастас Иванович Микоян, Вячеслав Михайлович Молотов, Михаил Георгиевич Первухин, Максим Захарович Сабуров, Никита Сергеевич Хрущев** дэбжүүлэгдэһэн байна.

Һунгуулиин **Ленинскэ** округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Петр Николаевич Поспелов**, «Красный Пролетарий» гэжэ заводой токарь-новатор **Николай Михайлович Кузьмин** дэбжүүлэгдээ.

Һунгуулиин **Бауманска** округ соохи Марковай нэрэмжэтэ фабрикада РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан болоо. Бүд нэхэгшэд хадаа эрхим хүдэлмэришэн бүд нэхэгшэ **Мария Владимировна Черепнинае** өөрынгөө кандидадаар нэрлэһэн байна.

«Правдын» хэблэлэй ба типографиин хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан болжо, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин **Октябрьска** округһоо КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Михаил Андреевич Сусловые** дэбжүүлээ.

Научно-шэнжэлэлгын институдай хамтын суглаан болжо, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин **Ждановска** округһоо КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Николай Николаевич Шаталиниие** дэбжүүлһэн байна.

Гүрэнэй 1-дэхи подшипникова заводто һунгуулиин урда тээхи суглаан болоо. Энэ предприятиин коллектив депутадта өөһэдынгөө кандидадаар һунгуулиин **Остаповска** округһоо үйлэдбэриин новатор шлифовщица **Александра Емельяновна Овчаровае** нэрлэһэн байна.

Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенскэ паровозо-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон албахаагшадай хамтын суглаан болжо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин **Коломенскэ** округһоо ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ **Николай Михайлович Шверникые** дэбжүүлээ.

ҺУНГУУЛИИН ЗАБАЙКАЛЬСКА № 744 ОКРУГ

К. Е. ВОРОШИЛОВ, А. И. МИКОЯН, М. З. САБУРОВ, Н. С. ХРУЩЕВ ба Г. И. КЛИМОВ гэгшэд дэбжүүлэгдэбэ

Хориин аймагай колхозууд болон предприятинуудаар РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ болон тэдэниие дэмжэхэ суглаанууд боложо байна.

Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб соо хүн зон олоор сугларба.

Уданшьегүй тэндэ колхознигуудай хамтын суглаан нээгдэжэ, РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Забайкальска № 744 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тракторист Иван Мисенин үгэ абажа, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь **Никита Сергеевич Хрущевые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Забайкальска № 744 округһоо дэбжүүлбэ.

Удаань колхозой гэшүүн Лхама Цыренова үгэ хэлэхэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Климент Ефремович Ворошиловые** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

Худөөгэй клубые даагша Цыпылма Раднаева үгэ абажа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, ССР Союзай Госпланай түрүүлэгшэ **Максим Захарович Сабуровые** дэбжүүлхые дурадхаба.

—Би РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Анастас Иванович Микояниие** дэбжүүлнэб,—гэжэ колхозник Ойдоп Базаров хэлэбэ.

Эдэ нүхэдэй оруулһан дурадхалнуудые бүхы һунгагшад халуунаар һайшаагаа.

Удаань колхозой ОТФ-е даагша Цырендулма Цыбикжапова үгэ абаад, иигэжэ хэлэнэ:

— РСФСР-эй засаг түрын дээдэ газарта, Российска Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон партиин Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр **Григорий Игнатьевич Климовые** дэбжүүлхэ гэжэ дурадхал оруулнаб гэбэ. Энэнь бүхы колхознигуудай альга ташалгаар дэмжэгдэбэ. Саашань нүхэр Цыбикжапова Г. И. Климовэй ажал-ябуулга тухай хэлэжэ үгэбэ.

Колхозой түмэршэ дархан Дамба Нанзатов, зоотехник Нина Широкова, барилгын бригадын бригадир Нимбу Аюшеев болон бусад үгэ хэлэжэ, нүхэр Г. И. Климовэй кандидатурые булта һайшаан дэмжэбэ.

Колхознигуудай һунгуулиин урда тээхи суглаан РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэд **Никита Сергеевич Хрущевые, Климент Ефремович Ворошиловые, Максим Захарович Сабуровые, Анастас Иванович Микояниие** болон **Григорий Игнатьевич Климовые** РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Забайкальска № 744 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол абаба.

П. Ренчинов.

ҺУНГУУЛИИН УЛАН-УДЫН № 742 ОКРУГ

Г. М. МАЛЕНКОВ, В. М. МОЛОТОВ, Н. С. ХРУЩЕВ болон Д. Ц. ЦЫРЕМПИЛОН гэгшэд дэбжүүлэгдэбэ

Үглөөгүүр эртэ, ажалай үшөө захалаагүйдэ Улан-Удын паровозно депогэй бүхы цехүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад бэлэдхэлэй цехтэ олоороо сугларба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан һунгуулиин урда тээхи суглаае депогой хүдэлмэришэдэй профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Карпов нээбэ.

Депогой хуушанай хүдэлмэришэн, 72 наһатай пенсионер котельщик Андрей Иванович Разунков эгээн түрүүлэн үгэ абаба.

— РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр **Никита Сергеевич Хрущевые** һунгуулиин Улан-Удын № 742 округһоо дэбжүүлнэб,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Тэрэнэй дурадхалые сугларагшад ехэ баяртайгаар угтаба. Столярна цехын бригадир нүхэр Ивашинников, комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Черепанов гэгшэд үгэ хэлэжэ, тэрэнэй дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

— Манай һалбаран мандажа байгаа социалистическэ орон дотор хүн бүхэн һураха, амарха, ажаллаха дүүрэн эрхэтэй. Олон мянган залуушуул гүрэнэй тэдхэмжэтэйгээр дээдэ, дунда һургуулинуудта һуралсажа, өөһэдынгөө дуратай мэргэжэлые шэлэн шудална. Манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство бидэ ажалшадай баян дэлгэр байдалтай байхын тула үдэр бүхэндэ оролдожо байдаг.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болохо, арадай үнэн сэхэ хүбүүн Н. С. Хрущев манай этигэл найдабариие дүүрэнээр харюулжа шадаха гэжэ һананаб,—гээд нүхэр Черепанов хэлэбэ.

Удаань Зүүн Сибириин түмэр замда 48 жэлэй туршада, тэрэ тоодо Улан-Удын деподо 24 жэл машинистаар хүдэлмэрилжэ байһан Сергей Степанович Калинин үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Советскэ Союзай ажалшад гүрэнэйнгөө дээдэ органдо өөрынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхэ эрхэтэй гэжэ алтан үзэгүүдээр манай Конституци соо бэшэгдэнхэй. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидаар бурят арадай үнэн сэхэ хүбүүн **Доржи Цыремпилович Цыремпилониие** һунгуулиин Улан-Удын № 742 округһоо дэбжүүлнэб гэжэ хэлэбэ.

Д. Ц. Цыремпилон 1937 онһоо хойшо партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ үнэн сэхээр ажаллажа байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ Д. Ц. Цыремпилон дивизиин политотделэй начальнигаар, удаань корпусой политотделэй начальнигай орлогшоор хүдэлмэрилөө. Немецкэ булимтарагшадта ба японско империализмда эсэргүү дайнда шэн габьяа харуулһанайнгаа түлөө Д. Ц. Цыремпилон Улаан тугай, Улаан одоной, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I-дэхи шатын орденуудаар, мүн медальнуудаар шагнагдаһан байна. Д. Ц. Цыремпилон 1938 онһоо хойшо таһалгаряагүй РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат байха зуураа, ажалшадай этигэл найдабариие дүүрэнээр харюулжа шадаһан, хойшодоошье шадаха гэжэ би һананаб гээд, нүхэр Калинин хэлээ.

Удаань нүхэд Сайфуддинов, Фролович гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа тэрэнэй дурадхалые һайшаан дэмжээ.

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын № 742 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень Никита Сергеевич Хрущевые, Доржи Цыремпилович Цыремпилониие гуйха гэһэн тогтоол суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталба.

Һунгагшадай политическэ эдэбхи

Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын коллектив һунгалтын урда тээхи суглаае барагдашагүй ехэ баярай оршон байдалда үнгэргэбэ.

Сугларагшад РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын № 742 округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Георгий Максимилианович Маленковые**, КПСС-эй ЦК-эй нэгэдэхи секретарь **Никита Сергеевич Хрущевые**, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр **Вячеслав Михайлович Молотовые**, бурят-монгол арадай үнэн сэхэ хүбүүн **Доржи Цыремпилович Цыремпилониие** нэгэн һаналаар дэбжүүлбэ.

Коллективэй зүгһөө С. Очиров, Г. Бельгаев, Н. Маторин, Л. Ярилова болон бусад үгэ хэлэбэд. Хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын № 742 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол абаа.

В. Николаев.

Үсэгэлдэр Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын коллективта һунгалтын урда тээхи суглаан болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Театрын директор Г. Ц. Бельгаев трибуна дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

Д. Доржеевэй фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозуудые һайн хүтэлбэрилэгшэдөөр хангаха

Баргажанай аймагай партийна конференциһээ

Баргажанай аймагай XXVII партийна конференци һаяхан болобо. Аймагай партийна комитедэй хүдэлмэри тухай КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Н. И. Малыгин** тоосоото элидхэл хэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска болон февральско-мартовска Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, Баргажанай партийна организаци хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. 1954 ондо аймагай колхозууд тарилгынгаа талмайе 2074 гектараар үргэдхөө, 3673 гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилээ. Энээнэй ашаар аймагай колхозууд орооһото культурануудай ургасые урда жэлэйхиһээ 2,5 дахин, хартаабхын ургасые 1,5 дахин дээшэлүүлээ. 1954 ондо хонинои тоо 7598 тэлгойгоор олошорһон, 20 тонно нооһон, 327 тонно мяхан үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ үлүү гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ, мүн аймагайнгаа ажахые ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ талаар партиин айкомэй хүдэлмэридэ бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд элирүүлэн шүүмжэлбэ.

Баргажанай аймагай ажахынь гол һалбари — малажал болоно. Эндэ малажалые эрхилхэдэ ехэ таатай, уһа голоор элбэг, бэлшээри һайнтай юм. Теэд аймагай ажахын энэ гол һалбарида анхарал багаар хандуулагдана. Тоосоото үе соо эбэртэ бодо малынь 1350 толгойгоор үсөөрөө. Эхэ малые үсхэбэрилхэ түсэб оройдоо 89 процент дүүргэгдээ. Малай ашаг шэмэ үгэлгэ тон бага. 1954 ондо бүхы эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ оройдоо 24,8 центнер һүн, 13,17 центнер мяхан үйлэдбэрилэгдөө. Аймаг дотор малай үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Эндэ илангаяа нарин ба нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилхэ ехэ арга боломжо бии юм. Теэд аймагай олон колхозууд энээниэ хэрэглэжэ шаданагүй. Мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэ мүн лэ муугаар эмхидхэгдэнхэй. Ниитын малажал үбһэ тэжээлээр оройдоо—30 процент, шэмэтэ тэжээлээр —10 процент, концентрированнэ тэжээлээр 35 процент хангагданхай. Адуу малай харууһалга ба эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ ганса октябрь—ноябрь һарануудта 360 толгой адуу мал гарзалаа.

Жэлһээ жэлдэ ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдажа шадагданагүй. Сабшалангай газарые һайжаруулха, уһалха арга боломжо бии байбашье, энэ шухала хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Мүн силос дараха, тэжээлэй культурануудые, корнеплодуудые ехээр ургуулха мэтын арга боломжонуудаа аймагай колхозууд хэрэглэжэ шадаагүй. Куйтунска МТС өөрынгөө үүргые хүсэд дүүргэнэгүй, ниитын малажалда тэжээлэй база байгуулха талаар харьяата колхозуудтаа өөдтэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ тус МТС-эй зүгһөө мүн лэ бодото туһаламжа үгы,—гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

— Партиин айкомой секретарь Н. Малыгин, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Васильев гэгшэд колхозуудаар болон МТС-ээр үсөөн ябана, ажахын бодото байдалтай гүйсэд танилсадаггүй байна, — гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ. Мүн тэдэнэр шүүмжэлгэдэ дурагүй, жиирэй хүдэлмэришэдэй һайн дурадхалнуудые тоодоггүй юм,—гэжэ делегадууд **Г. Цыденов, Б. Цыренов** гэгшэд шангаар шүүмжэлбэ.

Делегадууд **Арасланов, Лауль, Зверьков** болон бусад үгэ хэлэхэдээ, Куйтунска МТС колхозуудай үйлэдбэридэ шиидхэхы хүсэниинь үшөөл боложо шадаагүй, һүүлшын сагта хүдэлмэреэ бүришье һуладхаа, хабарай тарилгада бэлэдхэлгэ, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилга тон муугаар ябуулагдана, машина, тракторнууд удаанаар, муу шанартайгаар заһабарилагдана, механизаторнуудай байра байдалынь муу, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр тибигдэнхэй гэжэ шүүмжэлбэ.

КПСС-эй айкомой инструкторска группа колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие муугаар ябуулжа байна гэжэ делегадууд **Х. Санжеев, Н. Васильев** гэгшэд тэмдэглэбэ. Теэд КПСС-эй айкомэй Куйтунска МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Лисицкий конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ эдэ шүүмжэлэл дээрэһээ ямаршье тобшолол хэнгүй, харин тоосоото элидхэл соо хэлэгдэһэн дутуунуудые миин тайлбарилба.

Партиин айком болбол аймагай гээгдэнги колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй, тэдэниие урагшань татаха тушаа зохихо хэмжээ абадаггүй. Энээн тухай делегат **Е. Устинов** иигэжэ хэлэбэ: манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээл гээгдэнги гэжэ үнинһөө хойшо тоологдодог юм. 1954 ондо бидэнэр малажалаа хүгжөөхэ талаар бага зэргэ хүдэлмэри ябуулаабди. Гэбэшье, үшөөл шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон юм. Теэд партиин айком, аймгүйсэдком, Куйтунска МТС манда бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Юуб гэхэдэ, манай колхозые хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр хүсэд хангаагүй. Энэ жэлдэ манай колхоздо зоотехнигээр Осипов, агрономоор Очиров гэгшэд хүдэлмэрилһэн байгаа. Теэд эдэ нүхэд өөрынгөө уялгата хүдэлмэриие дүүргэжэ шадахагүй байшоо. Мүнөө манай колхоз агрономгүй байна,—гэбэ.

КПСС-эй айком ба тэрэнэй бюро аймагайнгаа хүдөө ажахые һулаар хүтэлбэрилхэһөө гадна, һургуулинуудай, культурно-гэгээрэлэй, медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулдаг байгаа. Тиимэһээ үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, ажалшадай культурна эрилтые хангаха талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээгүй байна.

Партиин айком хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ, тэдэниие зүбөөр хубаарилан табиха асуудалда ехэ алдуу гаргана. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ аймагай эмхи зургаануудһаа колхозуудта түрүүлэгшээр, фермэнүүдые даагшаар, бригадираар олон коммунистнууд эльгээгдэһэн байгаа. Теэд тэдэнэй дунда эрдэм ба шадабари багатай, этигэл найдабаригүй хүнүүд оролсошоо. Жэшээнь, коммунистнууд Черных, Боков, Михайлов гэгшэд колхозуудта түрүүлэгшэдээр, партийна эхин организациин секретарьнуудаар эльгээгдэһэн аад, уданшьегүй ажалаа хаяад ябашаһан байна.

— Аймагай эмхи зургаануудта колхозуудай үйлэдбэриин гол һалбаринууд дээрэ хүдэлмэрилжэ шадахаар олон коммунистнууд бии. Теэд партиин айкомой бюро тэдэниие шэлэн олохо ба хубаарилан табиха хэмжээ абанагүй,—гэжэ делегат **А. Даненберг** хэлэбэ.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **В. И. Дубровский** үгэ хэлэбэ.

Конференци дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаад, партиин айкомой шэнэ составые һунгаба.

* * *

КПСС-эй айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар **Н. И. Малыгин**, хоёрдохи секретаряар **Ц. Б. Цыбиков**, секретаряар **И. Ф. Лисицкий** һунгагдаа.

Коммунистнуудай үүсхэл

Прибайкальска аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ ажаллажа байһан коммунистнууд колхозуудта гаража байна. Жэшээлхэдэ, Итанцын машинно-тракторна станциин зонодо партиин айкомой инструктораар хүдэлмэрилжэ байһан Петр Лаврентьевич Падерин «Заветы Ильича» колхозой гэшүүн боложо ороо. Колхозые хүтэлбэрилхэ талаар дүй дүршэлтэй хадань нүхэр Падериниие колхозой гэшүүд артелиингээ түрүүлэгшын орлогшоор һунгаа. Мүн тэрэ партийна эхин организациин секретаряар һунгагдаһан байна. Урдань «Заготживсырьёгой» конторын директор байһан нүхэр Тарасов Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо ошоо. МТС-эй базые даагша байһан нүхэр Касьянов Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо ерээд, ажаллажа байна. Гансашье эдэ бэшэ, мүн бусад олохон коммунистнууд аймагай колхозуудта хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Г. Иванов.

Трактор, машинануудай заһабарилга

Хабарые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахабди

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө манай МТС-эй механизаторнууд энэ жэлдэ нилээдгүй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Шэнэ ба боро газар ехээр элдүүрилэгдээ, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

Энэ жэлдэ шииг нойто муутайшье байгаа һаань, харьяата «Коммунизм», «Гигант» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудаймнай тарянанай полинууд дээрэ муу бэшэ ургаса ургуулагдаа. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой гэшүүд манай механизаторнуудтай хамта энэ жэлдэ 720 гектар талмайһаа га бүриин 13,71 центнер, тиихэдэ 207 гектарһаа га бүриин 17,43 центнер шэниисын ургаса хуряаһан байна. Мүн «Гигант» колхозой огородой бригада һайн ургаса хуряагаа. Тиигэжэ тус колхоз овощной культурануудһаа 120 гаран мянган түхэригэй олзо оруулһан байха юм.

Энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ, манай МТС-эй коллектив трактор, машинануудай заһабарилгые саг болзор соонь эхилһэн байгаа. 1954 оной IV квартал соо 33 трактор, тракторна 28 плуг, 32 сеялкэ, 22 культиватор заһабарилха түсэбтэй һэмди. Тиин энэ түсэбөө бэелүүлэн, МТС-эй механизаторнууд 21 трактор, 24 сеялкэ, 24 плуг, 29 культиватор, 23 сенокосилка заһабарилаад байна.

Бичурын МТС-эй механизаторнуудай уряагаар мүрысөөндэ оролсожо, манай механизаторнууд бүри оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй. Трактор, машинануудай заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан 135 механизаторнуудай олониинь үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Зарим узелда хүдэлмэрилдэг хүнүүд үдэрэйнгөө даалгабариие 200 процент хүрэтэр дүүргэжэ байдаг.

Энэ жэлдэ бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь харьяата колхозуудтаа бүхы шадалаараа туһалха гэжэ шиидээбди. Тиигээд мүнөө 150 механизаторнууд колхоздо хүдэлмэрилхөөр ошонхой. Тэдэнэр мүнөө барилгынмонтажна комплексно бригаданууд боложо хубаарилагданхай.

«Коммунизм» колхоздо механизаторнуудай хүсөөр хониной шэнэ байра шулуугаар баригдаха юм. Мүнөө тэндэ 10 гаран механизаторнууд, 3 трактор хүдэлмэрилжэ байха зуураа, 400 гаран кубометр барилгын шулуу бэлэдхээд, 200 кубометрыень барилга хэхэ газартаа асараад байна. Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо мүн лэ барилгын ба транспортна бригаданууд хүдэлмэрилнэ. Эндэхи транспортна бригадын механизаторнууд Даша Дырхеев, Очир Намбаров, Петр Белогубов, Дымбрыл Бадмаев, Эрдэни Батомункуев ба бусад эрхимээр хүдэлмэрилнэд. Эдэ нүхэдэй оролдосотой ажалай ашаар тус колхозой малажалай фермэнүүдтэ хэдэн зуугаад центнер малай тэжээл асарагдаһан, нилээд ехэ барилгын модон шэрэгдэһэн байна. Мүнөө эндэ үбһэ тэжээл, модо зөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Солоомо болон бусад бүдүүн тэжээлнүүдые буйлуулжа, һайжаруулжа, малда үгэхын тула МТС-эй харьяата колхозуудта 31 заводской кормозапарник, тэжээл буйлуулдаг 4 машинанууд табигданхай. Тэрэшэлэн малай уһалуури һайнаар эмхидхэгдээ. Фермэ шадарай худагуудай дэргэдэ дулаан бүүдхэнүүд баригдажа, 6 автонасосууд хүдэлмэрилнэ.

Бичурын механизаторнуудай уряагаар социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон манай МТС-эй коллектив машина, тракторнуудаа эрхимээр заһабарилжа, мартын 15 хүрэтэр бүрин дүүргэхэ уялга абаа.

Ерэхэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө манай МТС-эйхид хабартаа эрхим бэлэдхэлтэйгээр поли дээрэ гараха байна.

К. А. Перевалов,
Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй директор.

Хэжэнгын МТС-эй механизатор Николай Арефьев хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгада хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө нормо 200 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Арефьев ажаллажа байна. **А. Истоминой** фото.

Уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ

Бичурын МТС-эй механизаторнууд абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Трактор болон хүдөө ажахын машинануудай намар-үбэлэй заһабариин хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо графигаа хододоо уридлажа ябана. 1954 оной IV квартал соо МТС-эй механизаторнууд 12 трактор, 3 комбайн, 41 сеялкэ, 19 плуг болон бусад машинануудые түсэбһөө гадуур заһабарилба.

Мүнөө 1955 оной гараһанһаа хойшо нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Ходовой частьнуудые заһабарилжа байһан механизаторнууд мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Тус узелые коммунист Яков Утенков хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр мүрысөөндэ түрүүлһэнэйнгээ түлөө МТС-эйнгээ дирекци болон партийна организациин дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Заһабарилга дээрэ трактористнууд нүхэд Поздняков, Алексеев, Слепнев гэгшэд бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа 150—160 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн трактор задалдаг, холбодог узелайхид тэдэнэрһээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Узелай хүдэлмэришэдэй дунда Алексей Ткачев, Георгий Днесушев, Норбо Шодоев, Жамбал Цыбикмитов болон бусад ажалай эрхим жэшээнүүдые харуулна.

МТС-эй инженер механик, комсомолец Леонид Сычевой хүтэлбэрилдэг комбайн болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха узел үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Тэрэшэлэн хамһабариин цехын узел һайнаар хүдэлмэрилнэ. Трофим Грешных, модошо дархан Иван Ткачев гэгшэд 2—3 нормо дүүргэнэ. Токарьнууд Гаврил Павлов, Архип Селеванов, слесарь Зиновей Авдеев гэгшэд мүн лэ хоёр—хоёр нормо дүүргэдэг болоо.

Харьяата колхозуудтаа МТС ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө хамта 30 трактор колхозуудта хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 9-ниинь модо шэрэлгэ, 5-ниинь тэжээл зөөлгэ, 3 трактор саһа тогтоолго дээрэ хүдэлмэрилнэ. Мүн 100 шахуу механизаторнууд колхозуудай үйлэдбэри дээрэ ажаллана. Колхозуудай үрэһэнэй таряа сэбэрлэлгэ дээрэ МТС-эй 5 машина хүдэлмэрилжэ байна.

Бичурын механизаторнууд абаһан уялгаяа ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө иигэжэ хүдэлмэрилнэ. Российска Федерациин, республикын Верховно Советүүдтэ, тэрэшэлэн нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ тэдэнэр бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, энэ жэлдэ тарянанай үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэжэ байна.

М. Фалилеев.

Барилгын түрүү дүй дүршэл

Олон мэргэжэл шудалха гээшэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тон шухала арга мүн

—Кремльдэ болоһон барилгашадай Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаха ехэхэн эрхэ намда олгогдоһон байгаа. Манай орон дотор барилгашадай ажал хүндэтэй юм, тэрэ хадаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын ехэхэн анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй.

Манай орон дотор промышленна, хүдөөгэй болон байрын гэрэй барилга дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэйгээр хэгдэжэ байһан хадаа барилгын техникэ шэнэлэн хубилгаха, нарижуулагдан һайжаруулагдаһан, хүсэ ехэтэй машинануудые бүтээхэ эрилтэ табигдаа һэн. Мүнөө юрын барилгын талмайе хараад үзэгты. Тэрэ хадаа эрхим классай түхеэрэлгээр зэбсэгжүүлэгдэһэн заводской цех шэнгеэр харагдана. Автосамосвалнууд, бульдозёрнууд, тракторнууд, транспортёрнууд, башенна кранууд, электромоторнууд, растворнасосууд, подъёмнигууд, краснопультнууд, бетон худхагшад, компрессорнүүд бии болоо. Бултынь тооложо барахаар бэшэ.

Бүтээсэ ехэтэй машина түхеэрэлгэ хадаа барилгын хүдэлмэриие индустриально-хабсаруулгын арга методтэ оруулха арга олгобо. Эртээнһээ бэлдэһэн томо томо зүйлнүүдээр (блогуудаар, панельнүүдээр, фермэнүүдээр) гэр байшангуудые баридаг гэхэ гү, али холбодог болонхой. Механизацилга, индустриальна хабсаруулгын методүүд хадаа барилгашадай хүндэ хүшэр ажалые хүнгэдхэһэн, тэдэнэй ажалай бүтээсые ехэ болгоһон, барилгын темпые түргэдхэһэн байха юм.

Гэбэшье, манай ажалай эмхидхэлгэдэ үшөө нэгэ дутуу юумэ бии —олон тоото эмхидхэлэй дутагдалнууд гэдэг дээрэһээ ажалгүй миин байха баатай болодог һэмди. Мүнөө сагай барилгын индустриальна процесс гээшэ ами амяараа хубинууд боложо хубаагдана. Нэгэдэхи ээлжээндэ онсо барилгын хүдэлмэри болоно, тиихэдээ гэр байшангай торхо бодхоогдоно. Хоёрдохи ээлжээндэ санитарно-техническэ хүдэлмэринүүд хэгдэнэ; гурбадахи ээлжээндэ заһан түхеэрэлгын, тиигээд дүрбэдэхи ээлжээндэ столярна болон шэлэлгын хүдэлмэринүүд хэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ хубинууд эртээнһээ зохёогдоһон технологическа проектын ёһоор хойно хойноһоо һубаруулан хэгдэдэг юм. Теэд проект гээшэ проектээрээ байгаа аабдаа, тиихэдэ бодото дээрэ хараад үзэхэдэ, тэгшэ һайн технологическа схемэ гээшэ нэгэ һаа барилгын материалнуудые саг болзор соонь асараагүй дээрэһээ, үгы һаа, захиргаанай-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй оһол назагай байһан дээрэһээ эбдэгдэдэг байна. Тэрээнһээ гадна, тусхай мэргэжэлтэ бригаданууд нэгэ газарта хүдэлмэреэ дүүргэмсээрээ ондоо тээ эльгээгдэдэг. Тиигэжэ ондоо тээ ошохо, тэндэ хэхэ хүдэлмэреэ бэлдэхэ хэрэгтэ сагаа дэмы гээдэг байна бшуу.

Жэшээнь, манай дархашуулай бригада таһалгануудые хэжэ, пол дэбдижэ дүүргээд байхадаа, модон конструкциие табижа шадахагүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, тэрэниие бүхэлэн табихада хэрэгтэй байһан зүйлнүүдые шулуушад үшөө хэжэ дүүргээгүй байдаг һэн. Шулуушад штукатурнуудые, штукатурнууд малярнуудые, мүн малярнууд гоёон шэмэхэ хүдэлмэриие хэдэн дахин һаатуулдаг гээшэ һэн.

Тиимэһээ сасуулжа үзэхэ ушар гарадаг бэлэй. Завод дээрэхи мэргэжэлтэ хүдэлмэришэд минута бүхэниие бодомжотой һайнаар хэрэглэдэг байхадань, манайда мэргэжэлтэй барилгашад хэдэн часаар ажалгүй миин һууха гү, али элдэбын хүдэлмэри хэдэг байһан юм. Тиихэдэнь машина түхеэрэлгэ миин байдаг, салин хүлһэн доошоо ородог, барилгын болзор таһалдадаг байгаа. Иимэ ушар байдал дээрэһээ бидэнэр дутэрхы мэргэжэлнүүдые шудалжа, хүдэлмэриингээ үдэрые дүүрэн һайнаар хэрэглэхэ гэжэ бодоһон байнабди. Хэрбээ хүдэлмэришэд шулуушанай, модошо дарханай ба мүн барилгын ээлжээнүүдтэ хэрэгтэй бусад мэргэжэлнүүдые нэгэн адляар шудалаад байгаа хадань, тиимэ бригадада нэгэ газарһаа нүгөөдэнь нүүжэ ошоһоной хэрэггүй болохо байна гэжэ бодоһон байнабди. Тэрэ хадаа бусад мэргэжэлтэй бригаданuудай хүдэлмэриһөө дулдыдахаяа болихо зэргэтэй. Тиигэбэл сагаа бүтээсэгүйгөөр гаргашалха ябадал бага болохо, ажалай бүтээсэ дээшээ гараха ушартай.

Манай үүсхэлые трестын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд халуунаар һайшааһан юм.

Хүдэлмэреэ шэнээр хайшан гээд эмхидхэжэ, шэнэ мэргэжэлтэй яагаад болообта гэхэдэ, иимэ байна. Манай бригадада гол түлэб залуушуул, үнэн сэхэ, хатуу зоригтой хүнүүд байдаг юм. Тэдэнэр эмхитэйгээр һуралсажа оробо, тэрэнь амжалта туйлаха шухала нүхэсэл мүн болоно. Нёдондо хабар найман квартиратай хоёр дабхар гэрэй барилга дээрэ манай бригадын дархашуул шулуун гэр бариха мэргэжэл анха түрүүшынхеэ шудалһан байгаа. Бидэниие шулуун гэр бариха түрүү аргада һургаһан инструктор нүхэр Шихов тухай мүнөө хүрэтэр һайнаар дурсажа байгшабди. Шэнэ барилгын мэргэжэлэй гол асуудалнуудаар трестын мэргэжэлтэдэй хэһэн үдэшын лекцинүүдһээшье яһала ехэ туһатай юумэ ойлгожо абаа һэмди. Удангүй бидэнэр гэрэй торхо бодхоохо тушаа хоорондоо холбоотой хүдэлмэринүүдые хэдэг болоһон байгаабди.

Хатуу зоригтойгоор саг үргэлжэ һуралсаһанаймнай аша үрэ удангүй харагдаа һэн. Нэгэ һара болоод байхада бидэнэр хана бодхоохо хүдэлмэри хэхэдээ нормоёо дүүргэдэг болоод, удаадахи һара соонь тэрэ нормоёо бүри үлүүлэн дүүргэдэг болоһон байнабди. Манай бригада гэр бариха бүхы хүдэлмэриие гоёон шэмэлгын болон модо дархалалгын ажалһаа бэшээрнь 50 үдэр соо өөһэдынгөө хүсөөр хэжэ дүүргэһэн байна. Иихэдээ ажалай бүтээсэ ехэ болоһон, бригадын гэшүүдэй салин дээшээ гараһан, эгээн шухалань гэхэдэ, зүб замаар ябажа байнабди гэжэ сохом этигэдэг болообди. Мүн тиимэ хоёрдохи гэрэй барилгада манай бригада бүри һайнаар хүдэлмэрилдэг болоо. Удангүй модошо дархашуул 2—3 мэргэжэлнүүдые шудалһан байна. Нүгөөдэ хоёр дабхар гэр бариха хара хүдэлмэринь 30 үдэр соо дүүрэһэн байгаа. Дунда жэшээгээр бригадын гэшүүн бүхэн үдэртөө 40 түхэригһөө үлүү олодог болобо. Эндэ бригадамнай һуури табихаһаа эхилээд, хамаг бүхы бетонно, шулуун, модо дархалха ба хушаха хүдэлмэринүүдые өөһэдөө хэжэ захалаа.

Олон мэргэжэлтэй болоһон бригадада бригадир гээшэ шухала үүргэ дүүргэдэг юм. Тэрэнэй эрдэм мэргэжэл эмхидхэхэ шадабари хүнүүдтэ шадамар бэрхээр хандаха ябадалһаа ажалай амжалта ехээр дулдыдаха болоно. Хүдэлмэриин үдэрэй дүүрэһэнэй һүүлээр бригадир прорабтай болон мастертай хамта үглөөдэр хэхэ хүдэлмэриингөө түсэбые үдэр бүридэ зохёодог юм. Тиихэдээ бидэнэр бригадын гэшүүн бүхэн барилгын хүдэлмэридэ поточно арга методэй ёһоор дүүрэн шадалаараа хүдэлмэрилхөөр түсэблэхэ гэжэ оролдонобди.

Тобшоор хэлэхэдэ, бригадын гэшүүн бүхэниие бодомжотой һайнаар хэрэглэхын тулада, ямаршье хүдэлмэридэ барилгашан бүхэнэй өөрынгөө хүдэлмэриин сагай минута бүхэниие бүтээсэтэй һайнаар хэрэглэхын тулада али бүхы юумэ хэгдэнэ гээшэ. Барилга дээрэхи бүхы хүдэлмэринүүдые нэгэ бригадаараа дүүргэдэг болоод байхада, тэрэ бригадые ажахын тоосоондо оруулха таатай зохид арга олгогдоно. Шухала хэрэгтэй барилгын хэрэгсэл бригадын заажа үгэһэнэй ёһоор таатай зохидоор буулгагдадаг байна. Бригадаһаа ондоо хэншье эндэ хүдэлмэрилдэггүй. Тиимэ хадань ажалай тоо бүридхэл хэхэдэ хүнгэн байдаг. Бригадын хэды шэнээн арьбалалта хэһэниие гү, али хэмһээ үлүү гаргашалһаниие мэдэжэ абахань бэлэн байдаг юм. Жэшээнь, манай бригада 15-дахи номерой гэрэй барилга дээрэ 10 мянга гаран хирпиисэ болон бусад барилгын хэрэгсэлнүүдые арьбалба гэжэ тооложо гаргаһан байгаа.

«Башнефтезаводстрой» трестын бүхы барилгашад болон мүн манай ороной бусад районуудай барилгашадшье бидэнэй үүсхэлые дэмжэбэ гэжэ мэдэхэдээ бидэнэр баясанабди. Манай трестын хүдэлмэришэдэй шэнэ шэнэ мэргэжэлнүүдые амжалтатайгаар шудалжа байһаниинь дүршэл дээрэһээ харагдана. Жэшээнь, бригадир нүхэр Козинагай малярнууд түрүүшын һараһаа хойшо штукатурна хүдэлмэриин нормые 116 процент хүрэтэр, нүхэр Петренкын бригадын модошо дархашуул 138 процент хүрэтэр дүүргэдэг болоо. Тиимэ жэшээнүүд яһала олон бии.

Олон мэргэжэл шудалһан бүхы бригаданууд ажалайнгаа бүтээсые дунда жэшээгээр 25 процент хүрэтэр ехэ болгобо. Бүхы трест дотороо дунда жэшээгээр хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалайнь бүтээсэ түсэбэйнгөө 112,3 процент болоһон, 1953 онойхиһоо 17,1 процент хүрэтэр дээшээ гараһан байха юм.

Олон мэргэжэлтэй бригаданууд барилгын болзорые богони болгоно, хүдэлмэриин шанар һайжаруулна, үнэ сэнгыень химдаруулна. Хүдэлмэришэдые хоёр—гурбан мэргэжэлтэй болгожо һургаха, тэдэнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, салин хүлһыень ехэ болгохо хэрэг хадаа барилгада сезон хараха ябадалые, барилгашадай кадрнуудай тогтууригүй байдагые хүсэд усадхаха хэрэгтэ туһална.

Башкирска АССР-эй Черниковск городто олон дабхар гэр байрануудай барилга дээрэ «Башнефтезаводстрой» трестһээ М. Ф. Гуляевай модошо дархашуулай бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын патриотическа үүсхэлээр республикын барилгашадай дунда олон мэргэжэлтэй болохын түлөө хүдэлөөн дэлгэржэ эхилээ һэн. Гансахан «Башнефтезаводстрой» трестдэ 1535 хүдэлмэришэд хоёрдохи болон гурбадахи мэргэжэлнүүдые шудалһан байна. Энэ хүдэлөөнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлээ, барилгын шанар һайжараа. Бригадын үнэтэ дүй дүршэл Башкирһаа холуур дэлгэрэнхэй. Энэ гайхамшагта үүсхэлэй гараһан «Башнефтезаводстрой» трестдэ Нижний Тагил, Куйбышев болон манай ороной бусад городуудһаа барилгашадай делегацинууд ерэжэ, тэндэхи һуралсалай, ажалай эмхидхэлгэтэй, технологитой һайнаар танилсана.

Шэнээр хүдэлмэрилдэг болоһон дүй дүршэл тухай комсомольско залуушуулай бригадын бригадир М. Ф. Гуляевай хөөрөөн доро толилогдоно.

Литературна хуудаһан

ТАЙГА СОО

Шэлбэһэ, мүшэрнүүд яһалаханаар бамбайшоод,
Шэжэр мүнгэн һыхэнүүдээ ялалзуулна...
Сэн бүнгөөр хушагдашаһан энэ тайга соо
Сээжэ дүүрэнээр амисхаалнам ойро зуурахана.

Хүнгэн машинаар зуралзууланхаар халаг,
Хүлдөө санатайшье ерэхээ яагаа һэнбиб?
Хүлдэхэ даараха, төөрихэһөө айнтадаг
Хүйхэр залхуу гэдэгынь одоошье биб!

М. Минеевэй фото-этюд, Ч. Намжиловай шүлэг.

Б. ЖАЛСАНОВ

СЭДЬХЭЛЭЙ НЮУСА

Хүндэтэ нүхэдни, шагнагты намаяа,
Хөөрэлдэхэ, зугаалха һониноор элбэгшьеб.
Ажалта үдэрөө тээсгэн һая харахаяа
Артелиингээ контородо оробо гээшэб.

Счетовод, бухгалтернууд зай забһаргүй
Шэхэнэйм дүлиирсэ шоото наяруулна.
Баһа тэндэ юуниинь юм, яаран аргагүй
Бэшэнэ-ташана, саарһа хамтаруулна.

Зүүн хойто булан руу харахадаа
Зүдэр сарюун басагантай золгошооб.
Юун гэһэн согтойхон нюдэд бэ даа...
Юушье мэдэнгүй мэндэшэлжэрхёоб.

Юрэ миин лэ һуугаагүй хэбэртэй.
Юумэл уншана, шалгана ханалтайгаар.
Хилэн харахан лэ үһэниинь гайхалтай,
Харасань нэгэл ондоохон даа, дурламаар.

Ажалта үдэрөө харахааш мартажархёод,
Аалиханаар шэртээд лэ зогсожо ябатарни,
Бухгалтер Сэрэн намайе адаглажархёод,
Бэеэ барингүй шангаар энеэжэрхёо.

Тиихэдэл одоо ехээр эшээ бэлэйб,
Тэрэ гэһээршье конторо ородоггүйб.
Намтай ушарбал, бухгалтер эмнеэд,
Наадалан һагад хэлээд һаладаггүй.

Хүшэр байдал намда тохёолдоо.
Хараналби басагые зүүдэндээ хододоо.
«Сэдьхэлэйнгээ нюусые хэлыш» — гээд
Сээжэ зүрхэмни дабтаад һаланагүй.

Н. ДАМДИНОВ

ЭХЫН ДУРАСХААЛДА

* * *

Һургуулимнай хорёод модоной зайда,
Суббото бүхэндэ харидаг һэмди гэртээ.
Дэгэл шэнги нэхы жалгын үбэртэ
Деревнимнай саһан соо дууран байдаг.

Хүрэшэһэн гуталнууд хяр-хяр гэшхэнэ саһа.
Ханхинуур намдууда абяан дуулдана холоһоо.
Хаанашьеб үүдэн түрд гэбэ, —зүб даа, барһан,
Хүбүүгээ хүлеэжэ, унтангүй хэншьеб, хоноһоор.

Үйлсэ дундуур ханинар үсөөрэ-үсөөрһөөр,
Үлөөшэнь — би, захын гэр руу ошоном.
Үүдэн нээгдэжэ, дулаан гэрэй үнэрөөр
Урдаһаам һэбинэ. Эхынгээ хүзүүндэ аһашанам...

Эртэ үглөө унтариһаа бодоходом—
Эдеэ бэлэн. Оймһон шэнээр нэхэгдээ:
Эсэһэн минии хүнжэл соогоо хэбтэхэдэ,
Эхымни гарнууд амараагүй бүхэли һүниндөө.

Үбэлэй сагта үүрэй сайхые мэдэхэт:
Үлэ мэдэгээр, аалинаар ерэдэг зантай.
Гараһан үридөө эхын оролдолго ехэ,
Гансал, заримдаа обёордоггүймнай харамтай.

* * *

Хоногой табилга бригадирһаа абажа,
Хойто эрьеын үбһэнһөө харижа ябанам.
Мориной амые аалиханаар татажа,
Мушхасагаан залаад, оодоргоһоор ерэнэм.

Харгыдамни харанхы шэбэр ушарна,
Хамаагүй! Моримни хаясаар ехэ хатартай.
Зүргөөр гарахадам шэлбэһэд нюурым шэрбэнэ.
Бүүргэдээ няалдаад, бүхөөр һуушоо хэбэртэйб.

Хэдышье удаан иигэжэ ниидэхээр бэлэм...
Хүрөө даа, теэд! Олон гэрнүүд харагдаба.
Үүдээ шэглээд, аалидуулһаар дүтэлнэм,
Унагша мориёо эдеэлхыень табибаб.

Малнууд садашоод, бэлшээриһээ бусана.
Маарана хонид, зөөлөөр анхилна хохир.
Аалинаар миһэрэн, зосоогоо эхэ баясана
Ажалһаа ерээд, амаржа һуухада зохид.

Балсан соомни залуу наһанай ольһон
Барижа үзэмсөөр элихэн байхадаа зохид.
...Мүнөө урдамни табигдаад байһан хилээмэн
Минии гараар олдоотой байхадаа зохид.

Даши ДАМБАЕВ

ИНАГТАА

Залуу наһанайм
дурые татан,
Зулгы урихан
шарайгаа һануулнаш.
«Шамдаа дуратайб!» —
гэжэ дабтан,
Шадал, хабадам
эршэ оруулнаш.

Хаанашье намтаяа
сугтаа ябаһыеш
Халуухан зүрхөөрөө
дурсанам, дуулыш.
Хатуугаар сэдьхэлдээ
хадуугааб, этигыш,
«Хуби заяамнай
нэгэл», — гэһыеш.

Г. ЧИМИТОВ

Гурбан шүлэг

(„Манай колхозой үхибүүд" гэжэ номһоо)

1. АЮУР

Аюур хүбүүн ехэсгэй —
Аяар таба наһатай юм.
Хүгшэн эжы үгыгөөр
Хубсалдаггүй зантай юм.
Яа-яа даа, яа-яа даа,
Ямар һонин хүбүүм даа!
Газаамнай зунай һара.
Гэртээ үхибүүд һуунагүй.
Харин Аюурые хара:
Хэрэлсээһээ буунагүй.
Яа-яа даа, яа-яа даа,
Ямар һонин хүбүүм даа!
Хүбүүд, басагад олоороо
Хүхюутэйгээр наададаг.
Аюур хүбүүн холоһоо
Атаархангяар харадаг.
Яа-яа даа, яа-яа даа,
Ямар һонин хүбүүм даа!
Бүдэрөөд гэнтэ унаа һаа,
Бүтүү шангаар орилдог.
— Яагаабши? — гээд һураа һаа:
— Хүбүүд гасаалаа! — гэдэг.
Яа-яа даа, яа-яа даа,
Ямар һонин хүбүүм даа!
Эдир нүхэд, бү голыт,
Энэ шүлэг танай лэ.
Иимэ Аюур бү болыт! —
Захяа үгэ манай лэ...
«Хүн болохо багаһаа,
Хүлэг болохо унаганһаа».

2. ЭШЭГЭД

Баһал хабарнай ерээд,
Баяр бултанда асарба.
Түрүүшынхеэ эшэгэд
Гэртэһээ газаа гараба.

Фермын гэрэй эбэртэ
Наран талада аятай...
Хүсэд ургаагүй эбэртэй,
Хөөрхэн хүнгэн бэетэй,

Солбон шуран эшэгэд
Собхоролдоно, гүйлдэнэ
Бэе бэедээ дүтэлнэ,
Гэнтэ мүргэлдэнэ.

Адуулганда эхэнүүдынь,
Амтата ногоондо бэлшэнэ.
Эрхэ хөөрхэн эшэгэдтээ
Эдихэ һүмбэйень бэлдэнэ.

3. МИНИИ ХУСЭЛ

Партада һуужа үзөөгүйб,
Самбарташ бүри дүтэлөөгүйб,—
Хамаг үзэгүүды уншадагби,
Хори хүрэтэр тоолодогби.

Үхибүүдээр хүхилдэн сугтаа
Үбсүүндээ улаан галстугтай
Һургуулида ошожо ябаа һаа,
Хэды зохид байгааб даа!

Эрхим журамтай һурагша,
Эдир пионер ябаха һэм.
Номоо һайнаар үзэхэ һэм, —
Зургаатай аад, яахабши...

Ехэшүүдые хараад, би
Ехээр атаарханалби.
Тэдэнһээ юугээрш дутуугүйб, —
Сэдьхэлээрээ пионерби.

Д. ЖАЛСАРАЕВ

Хүүгэд тухай

1.

Ажалһаа гэртээ ерэмсээрээ
Амархаяа мартаад, гар дээрээ
Заахан хүүхэй бүүбэйлхэ —
Захагүй жаргал гээшэл ха.
Эхэ эсэгэ, айл зондо
Энээн тухай хэлэлтэгүй.
Иимэ золоо дайсанда
Эжы абанар эбдүүлхэгүй.

2.

Хэлэндэ хүүхэйм һаял ороод,
Хэлэбэ: «Ошохом ажалдаа».
Нэгэтэ үүдэндээ хүрөөд,
Нээжэ арайл ядалдаа.
Эжы абынгаа үглөө бүрин
Иигэжэ хэлээд гарахадань,
Эсээшье һаа, үшөө урин,
Энеэдэ зугаатай бусахадань, —
Абаһаар хүүхэйм сээжэндээ
Ажал гэжэ тунааба.
Ажабайдалайнгаа эхин дээр
Ерээдүйнгөө зол тааба.
Олон һайхан үгэнүүдээр
Улам саашаа баяжаг даа.
Мүнөө тэдэнэй нэгээрнь
Мүнхэ һуури табигдаа.

1954 он.

Ш. НИМБУЕВ

Шатарша

(Хоёртойхон Ханда тухай шүлэгүүдһээ)

Баабайтаяа Ханда
Шатар наадана,
Бахархан харама
«Шэди» харуулна:
Тэмээень моришолон,
Тэргыень хүбүүшэлэн
Түлхижэрхинэ.
Түбэгшөөхэ һэн гү!
Бэрсээрээ ноёыень,
Ноёороо ноёыень
Эдижэрхинэ.
Эшэхэнь һэн гү!..
Эсэгэнь өөгшөөнэ,
Эльбэнэ, таалана.
Тиихэдэнь Ханда
«Тэбэри, үргэ!»
Гэжэ эрхэлнэ,
Гэншэн иугарна,
Шатараашье мартажархёод,
Шалахаяашье «мартажархёод».

Д. БАТАЖАБАЙ

АДУУШАНАЙ ДУУН

*

(Повестьһоо отрывок)

**

Мавзолей дотор орон сасуунь, тэдэнэрэй баруун гарнууд тушаа Ленин Сталин хоёр шэл хуурсаг соо нойрсожо байба.

Ханада үлгөөтэй байдаг бишыхан алтан гуутай портредые, үглөө бүри зөөлэхэн торгоор аршажа, сэбэр арюуханаар Дарима хүгшэн сахидаг бэлэй. Тэрэнэй хоёр сонхотойхон модон гэртэ байдаг бишыхан гуу соо: нүхэрэйнгөө мүрэ дээрэ гараа табижа, хурса нидхэнүүдээ өөдэнь дэлеэд, энеэдэ дэлбэржэ һуудаг хүнэй хэшэг ехэтэ булаг нюдэнүүд хам анилдаһхай, шэл хуурсаг соо нойрсожо байба. Дарима хүгшэнэй нюур дээрэ хэдэн уршалаанууд сугларжа, шэшэрэлдэхэдэл гээд эхилээ һэн. Тэрэнэй зөөлэхэн торго баряад, гуутай дүрысень аршадаг гарнууд байжа ядалдан, альгаяа ээлжээгээр үрөөд абаба ха. Нёлбоһоор халиһан нюдэнһөө тобшо уһа дуһалуулан нүгөө тээшээ харахадань, хирбэгэр һахалтай, тал хурса нюдөөр, бодол бэлиг үршөөн харадаг нүгөө нүхэрынь, мүнхэ нойроор нойрсожо байба....

Эдэ бүгэдые хаража ябаһан Түмэн, Дугарма болоод, мүн бусад Дарима хүгшэнэй ехэ мээхэй хурганuудай халта хүдэлхые харахадаа, талын шуургатай һүни түрэһэн хэдэн мянган хурьгадые урин альганайнгаа халуугаар гэдхээжэ, угжа хүхүүлэн тэнжээдэгынь һананад ха. Дэлхэйн, зоной дээжэ, хүн түрэлтэнэй багшанарай нойрсон байгаа арюун хуурсагые ажалша гараараа Дарима хүгшэнэй эльбэн гарахада, тэрэниие хараһан зон энхэрнэ.

Дарима хүгшэн нүхэдөөрөө Мавзолей сооһоо гараад дуугай ябаа һэн. Түмэн, Дугармашье абяагүй ябанад. Эдэнэр тус тустаа агуу багшанарай, Ленин, Сталинай туйлаһан түүхэтэ ехэ илалтануудые шадаха мэдэхэ соогоо бодожо ябаад бэлэй.

«Зургаа мянган модо газар соо, үргэн ехэ мүрэнүүд дээгүүр хүүргэ табижа, шулуун хадануудые нүхэлэн, эндэ ерэхэ харгы намда хэн түхеэржэ үгөөб? Манай багшын багша, Сталинай батша — Ленинние ямар арадай басаган түрөөб? Энэ үндэр ордонуудые, шулуун Кремлинe хэн баряаб?..» гэхэ мэтээр олон олон бодол Дарима хүгшэн толгой соогоо гүйлгэн ябатараа, ээлүүдгүй «ород хүн, ород арад!» гээд хашхарха дуранинь хүрэбэ.

— Зай нүхэд, манай университет ошоёл даа,—гээд Дарима хүгшэнэймнай басаган тэдэнэй дуугай ябахые болиулба. Бэсэр бишыхан, гонзогорхон улаан шарайтай, хорёод наһанай Дугарма гэжэ Дарима хүгшэнэй басаган, Московско университедтэ хоёрдохи жэлээ һуража байгаа юм. Мүнөө хүдөө ажахын выставкэдэ нютагһаа ерэһэн айлшадаа эхэтэйгээ хамта урихадань, сугтаа ябаһан нүхэдынь айлшалжа ошохые зүбшэбэд. Тэндэ байһан Түмэн мүн лэ баһа шэнэ баригдаһан Московско университедэй үндэр ордон ошожо үзэхэ гэжэ шиидэбэ. Уданшьегүй, тэдэнэй машина университедэй газаа ерэжэ тогтобо ха.

Хаймал шулуун гэшхүүр өөдэ тэдэнэр гарана. Зандан модо гурьба татуулан хайжа, шара лаагаар хушажархёод, шэл һуулгаһан үүдэнүүдэй, сад унгиһаа торгоһон, ута барюулнуудһаань татан нээжэ, ордон дотор орожо ерэбэд. Ордоной үүдэндэ, бишыхан столой арада һууһан эхэнэр тэдэниие хүндэтэйгөөр угтан ерэбэ. Гартаа бараад ябаһан пропускоо Дугармагай харуулхадань, тэрээниинень абажа шалгаадхина.

Ханада байһан хоёр шара түхэреэхэн шэлэй хоорондохи монсогор хара кнопко Дугармагай ошоод дарахатай хамта, уданшьегүй өөдэнь зааһан шэл стрелкэ улаан галаар бадарна. Гэнтэ хүнгэхэнөөр ханада байһан хоёр үүдэнэй нэгэниинь нээгдэшэбэ.

—Лифтдэ һуугты!—гээд Дугармагай хэлэхэтэй хамта тэдэнэр бүгэдөөрэн лифт соо оробо.

—Юһэдэхи дабхар!—гэжэ Дугарма тэндэ һууһан эхэнэртэ хэлээдхибэ.

Тэрэ эхэнэрэй ханада байһан олон кнопконуудай дундаһаа мэргэжэлтэй урахан тараар энэ тэрэ кнопконуудые һэлгүүлэн удаа дараа даражархиһанайнь һүүлдэ, лифтын үүдэн өөрөө хаагдажа, тэдэнэй байһан таһаг аалихан хүдэлхэдэл гээдхибэ. Ханада байһан зурагар шэл соогуур «нэгэ, хоёр, гурба...» тээд хойно хойноһоон һубарин, сагаан галнууд тоо харуулан удаа дараагаар аһажа байба. Уданшьегүй «9» гэһэн галай аһан сасуу, тэдэнэй һуугаад ябаһан таһаг халта угзагад гэхэдэл гээд тогтожо, үүдэниинь хоёр тээшээ ирагдан нээгдэшэбэ.

—Заа, минии байдаг таһаг ошоё, —гээд, Дугарма түрүүлбэ. Зүүн тээшээ зурышаһан ута коридор соогуур дэбдеэтэй, хоёр захаараа улаан һудалтай ногоон зурууд ковёр. Дугармагай хойноһоо тэдэнэр дахан ябаха зуураа, тус тустаа гайхал болоһон янзатайгаар, ханын гоёлтонуудһаа эхилээд, аятай зохидхоноор сад гуули мүлижэ, һиилэжэ хэһэн үүдэнэй барюул, шэбхэнүүд, номер болоод үнгэрхэдөө бэшэг асаржа хэдэг почтын ханзашье һаань зохидшоонод.

197-дохи таһагай үүдэ нээжэ:

—Орогты!—гээд Дугармагай хэлэхэлээр, Дарима хүгшэн дуратайгаар урагшаа даб гэн алхалба. «Байза шамай, басагамни, ямар байратай байдаг юм ааб» тэжэ досоогоо сэдьхэнэ, тэрэ харахаяа яараһан түхэлтэйгөөр, халта бүхыд гэһэн нюрган дээрээ хэрээһэлжэ баряад ябаһан гараа табижа, үүдээрнь ороодхибо. Тэрэнэй хойноһоо бэшэ нүхэдынь бүгэдөөрэн оронод.

Сайбар сагаахан будамал шэл һуулгатай үүдэ нээгээд, Дарима хүгшэн үшөө саашаа орошобо. Үргэн ехэ сонхо, тэрэнэй хажууда табяатай бишыхан стол дээрэ һубаг гүйлгэһэн шэл графин ба хоёр аяганууд байна. Мүнөө ороод ерэһэн үүдэнэймнай хоёр хажуугаар хулһан шарахан болотор лаагдажархёотой хубсаһа үлгэдэг гардеробой үүдэнүүд харагдана.

— Эндэ гансаараа байдаг хүн гүш?—гэжэ Дарима хүгшэн гэр соогуурнь түргэн нюдөө гүйлгэн хараһан бэеэрээ, басаганһаа асуужа, ханын захада байһан орон дээрэнь ошожо һуушаба. Зөөлэн пружинын бүмбэлзөөд орхимсоор: нохой халхайнь!—гээд һуг харайн бодошоно. Дугармагай таһалга шанга энеэдэнһээ хүүсшэбэ.

Уданшьегүй, бултадаа дэгэлээ тайланхай, ан бүн гэжэ зариман бамбалзама диван дээрэ, заримань сонхо тушаа табяатай бэшэгэй столой саагуур һуубад.

—Үү, эндэһээ Москвамнай бүхыдөө харагдажа байнал!—гэжэ гэнтэ сонхо тушаа һууһан Согтын хашхаржархихатай хамта, булта һууриһаа бодожо, сонходо обоорно.

—Тээ тэрэ Кремль тэбхыжэ байна, харана гүт, булангуудайнь үндэр башнинуудые, тэрэ дээрэнь одоной байхые обёорноб!

—Тээ тэрэ Смоленскэ талмай дээрэхи үндэр ордон харагдажа байна, тиихэдэ тэрүү баруун хажууда, Котельниковскэ Набережнэдэхи үндэр ордон мантайна. Манай байгааша ордон болоод, тэдэ үндэр ордонууд зорюута иигэжэ хушуутан баригдаһан байха юм,—гэжэ Дугарма бэшэндээ ойлгуулан хэлэнэ.

—Дугарма, университедэй эгээл үндэр газарта, гущан гурбадахи дабхарта эдэнээ гаргаха ёһотой байнабди, энээхэн юһэдэхи дабхарта гаргажархёод, айхабтар гоё һайхан байна гэжэ айлшадайнгаа һанаа бү амаруула, — гэжэ Түмэн мүн лэ москвич байһанаа мэдүүлэн дуугараадхиба.

— Зай ябая!—гээд Дугарма халта энеэхэдэл гэжэ, тэндэ һууһан бүхы айлшадаа газаашань уриба.

Доодо дабхарай уужам ехэ таһаг соогуур урагшаа сэхэ ошохо, дотор талаарнь газаашаа гараһан хүрдэ үүдэнэй нүгөө хажуугаарнь Дарима хүгшэн Согто хоёрой гараха гэжэ ябатар, тэрэнэйнь баруун үзүүрээр Түмэн ошожо, ойлгомторгүй жүдхэнэ. Хүрдэ үүдэн һөөргөө эрьелдэхэ мүртөө Дарима хүгшэн Согто хоёрые гэдэргэнь этэржэрхибэ.

— Нохой халхайнь, ядаг үүдэн гээшэб! — гэжэ Дарима хүгшэн гэмэргээ гаргаһаар нүгөө тээгүүрнь гараба.

— Яаштароо удана гээшэбта? — гээд Түмэнэй хэлэхэдэ:

— Юундэ хүрдэ үүдээр маниие этэржэрхёод гараабши, Москвада түхэреэн жэл тухай байгаад, хайшан гэжэ үүдэ нээжэ һураагүй яарбши,—гэжэ Дарима хүгшэн шэг залаһан янзатайгаар гэмэрэн байтараа энеэжэрхибэ.

Мүнөө тэдэнэрэй урагшаа ороходонь, гансата царанай гэрэл һубаг туяа сасарба. Заанай яһан шэнги сагаанууд үнгэтэй бахананууд, үзүүр тээшээ нарин болон гэрэй орой тулгалан байна. Гууляар шудхажа хэһэн тооно шэнги түхэреэн сахариһаа, хүжэ шэнгеэр зэргэлүүлжэ татажархиһан суур сагаан шэлнүүд сооһоо электрын гэрэл яларна ха...

...Хии үүлэнүүд шэнги хээтэй, шара хубадал елэлзэһэн мрамор ханатай таһаг занхайжа харагдана. Сад хайлуулжа шудхаһан бабагар хүнэй дүрэ хүдэр дэлисэтэй гартаа карандаш барин һууба.

Энэ гуулин дүрсые Дарима хүгшэн удаан дуугай хаража байһанайнгаа һүүлдэ өөрынгөө басага дуудажа:

— Энэмнай хэн гээшэб? — гээд асууна.

— Ород арадай агууехэ эрдэмтэн Жуковский гээшэ, — гэжэ Дарима эхэдээ хэлэнэ.

Түмэнэй хажуугаар Дарима хүгшэн урда хойнонь орожо ябажа, саг үргэлжэ аман соогоо гүбэр шэбэр гэхэдэнь «энэ хүгшэмнай маани уншажа ябана аабы» гэжэ Түмэн һанаад, шэхээ шагнаархан лаб тодолжо шагнан гэһээнь «Жуковский, Жуковский» гэжэ ябажа, басаганайнгаа хэлэһэн ород арадай агууехэ эрдэмтэнэй нэрэ һайн лаб хадуухын түлөө сээжэлдэжэ ябна һэн.

Тэдэнэр дээшээ гаража, эржыштэр хабаһа татуулһан потологтой таһаг дотор ерэбэд. Тэрэнэй хананууд мүн баһа хэлэшэгүй һайхан хүрин үнгын мрамор харуулдан хэһэн байна. Хүхэ будаг гүйлгэжэрхиһэн шэл хонхосог соогуур электрын галнууд зула шэнгеэр бадарнад. Энэ гоё залай хойто ханада гүнзэгы ехэ сценын ланхайжа байхань үзэгдэнэ. Тэрэнэй улаан сугсага хүшэгэ аалихан намилзаһаар хаагдажа ябаба. Энэ сценын хоёр хажуугаар улаан тугуудые сагаан мрамор шулуун дээрэ шэл гүйлгэжэ һуулганхай.

Уданшьегүй хүшэгэ һөөргөө нээрэжэ, хара фрак үмдэнхэй хүн хүзүүгээ түгжылгэжэ, жэжэхэн алхамаар сценын тэгэн дунда ерэбэ. Үбсүүн дээрээ тэрэ гараа табин, хэдэн зүг тээшэ хүндын ёһоор дохёод абана. Альга ташалган аадар бороодол шааяжа, хүн зон «бис, бис!..» гэлдэн шууялдашаба. Энэ шууяан соо «Гмыря! Гмыря!» гэһэн шанга хашхараан зал соо хаягдан тогтошоно. Сценын саанаһаа хормойгоо газараар шэрэһэн ута хара платьетай эхэнэр гаража һуушана. Тэрэнэй хүзүүндэ эрдэни шулуун субад үлхэжэ хэһэн зүүдхэл. Тэрээн дээрэнь люстрын олон галнуудай туяанууд хүжэ татан ялалзаба. Ухилхадань аалихан оболзожо байгаа бүмбэгэр үбсүүнэйнь гол бэлшэрһээ ургаһан сагаахан хүзүүн дээгүүрнь үнгэ бүриин ошод наадана.

Альга ташаашадта сүмөөхэнөөр дохижо байгааша набтар бүдүүн хүмнай тэрэ эхэнэртэ дүтэлжэ, хүнэй дуулахаар бэшээр шэбэнэжэ хэлээд, роялиин бүхөөгтэ ошоод зогсошоо бэлэй. Тэрэ дууша хэдэхэн үе дуугай байд гээд, хара хилэн платьетай эхэнэр тээшэ толгойгоо дохиходоод абаба. Үнөөхи хүмнай өөдөө харан татаад, гараа урдаа хэрээһэлжэ, бүдүүн хоолойгоор:

«Питерскэ үйлсөөр, мүн Тверской-
Ямскойгоор
Дугаагтаа хонхотой гурбан
паар морёор
Инаг гансамни гүйлгэнэл наашаа,
Гүйлгэнэл наашаа, шулуун
харгыгаар...»—гэжэ

дуулажа байхадань, Дарима хүгшэн ехэл зохидшоон харана.

— Эээ-эй, ээ-эй! — гээд үнөөхи дуушамнай солгёо хүхюутэйгээр, ута гэгшээр татан байжа, хашхаржа оробо. Нарин хоолойгоор дуугаа дүүргэн сасуу, түргэн амяа абажа:

Эх, дуулыта, мүльһэн сүмэрөө,
Худа худагыдаа загаһа губшаал.
Һэй, худагы, үүри хөөрхэймни,
Шапа тэрэ загаһа, шүлэ һайнаар
гаргыш.
Ай, шүлэхэн, һонгинотойхон,
Таалыш даа ши намай худагы
хөөрхэй! — гэжэ

ород арадай дуу дуулан байхадань таашаажа, Дарима хүгшэн хажуудаа байһан нүхэдэйнгөө нюур руу энеэбхилэн хаража байгаа бэлэй.

Энэ Гмыриин һайханаар дуулахые шагнажа байһан Түмэнэй хоёр гарайнь хурганууд бажуулдашоод, сээжэнь улам хүрхыжэ, ехэ болёжо байһандал болоно. Мүнөө энэ дуушанай дуугаа дуулажа дүүргэмсээр, альга ташаан гээшэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар шууяшаба. Түмэн гэнтэ мэдэхэдээ, хоёр альганайнгаа хордоштор хүн бүхэнһөө шангаар ташажа байгаа һэн. Дүтэ шадар байһан зонууд шэхэ дүлиирүүлмэ альганай шанга абяае гайхалдан, сценэ тээшэ бэшэ, харин хирбэгэр һахалтай талын адуушан тээшэ харашоод байгаа һэн...

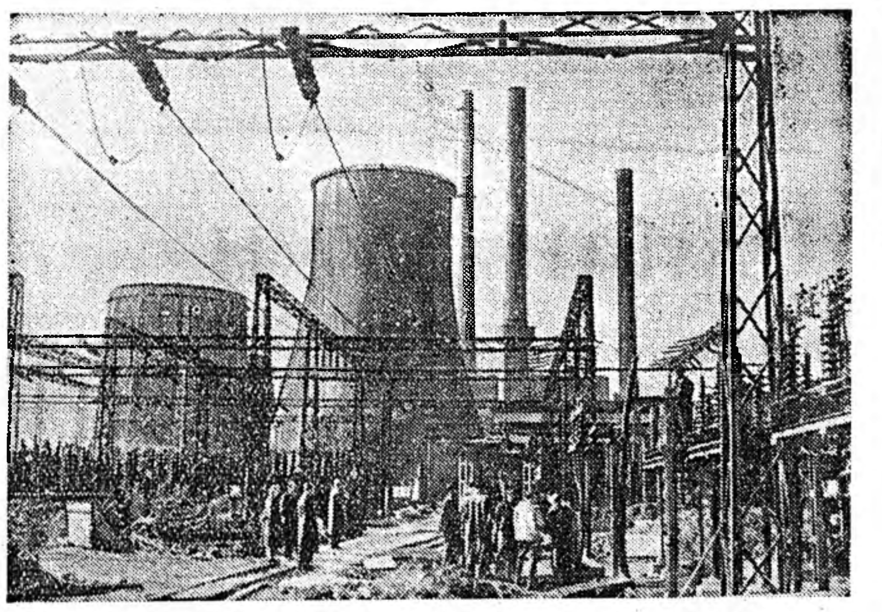

Экономическа хүгжэлтын ба Польшодо социализмын үндэhэ hуури байгуулгын зургаан жэлэй түсэбэй ёhoор хэдэ хэдэн электростанцинууд баригдахаар хараалагдаhан байна. Мүнөө Варшавада «Жерань» гэжэ теплоэлектроцентраль, мүн «Явожно-2», «Конин», «Остроленко», «Чехница» болон бусад электростанцинууд баригдажа байна. Вроцлавска воеводстводо баригдажа байhан «Чехница» гэжэ электростанци ерэхэ жэлдэ промышленна предприятинуудта ток үгэдэг болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вроцлавска воеводстводохи «Чехница» гэжэ электростанциин барилга.

Польско Центральна фотоагентствын фото.

Варшавада баярай суглаан болобо

ВАРШАВА, январиин 16. (ТАСС). Варшавые гитлеровскэ булимтаргашадhаа Советскэ Армиин ба шэнээр байгуулагдаhан польско сэрэгүүдэй сүлөөлhөөр 10 жэлэй ойдо зорюулагдан Варшавска арадай соведэй баярай сесси мүнөөдэр Варшавада болоо. Арадай Радын депутадууд—варшавска предприятинуудай хүдэлмэришэд ба барилгашад, наукын, культурын болон искусствын ажал-ябуулагшад, Польско сэрэгэй генералнууд болон офицернууд, тэрэшэлэн олон тоото айлшад Польско гүрэнэй театрын уужам ехэ зал соо суглараа. Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Б. Берут, Польско Арадай Республикын гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, Польшын маршал К. Рокоссовский, ПОРП-гэй Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүд, гүрэнэй соведэй ба правительствын гэшүүд, тэрэшэлэн СССР-hээ Польшодо байдаг посол Н. А. Михайлов, Варшавада байдаг посольствонууд болон миссинүүдые толгойлогшод сесси дээрэ байлсаа. Советскэ Союзай городуудай—Москвагай, Киевэй, Минскын, Сталинградай делегацинууд, Парижын, Прагын, Берлинэй, Хельсинкиин, Будапештын, Софиин ба европейскэ бусад томо городуудай, тэрэшэлэн ороной воеводствонуудай делегацинууд сесси дээрэ мүн лэ байлсаа.

Варшавын сүлөөлэгдэhөөр 10 жэл гүйсэhэнэй ой тухай Варшавска арадай соведэй түрүүлэгшэ Е. Альбрехт элидхэл хээ.

Гасалан зоболон үзэжэ, улаан шуhaa адхаруулжа байhан столицыемнай гитлеровскэ богоолшолгоhoo Советскэ Армиин сүлөөлhэн мартагдашагүй тэрэ үе саг, шатаагдан галдагдажа хээри газар мэтэ болгогдоhон Варшавын үйлсэнүүдтэ польско солдадай ороhон мартагдашагүй тэрэ үе саг бидэ бүгэдын зүрхэ сэдьхэлдэ, варшавынхидай ба манай бүхы арадай зүрхэ сэдьхэлдэ түн ехэ баярай мэдэрэл үүсхэнэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Тэрэ сагhaa хойшо арбан жэл үнгэрөө, зүгөөр мүнөө Варшавын хүн зон, манай бүхы арад тон ехэ баяр баясхалантайгаар сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэн өөрынгөө столицын сүлөөлэгдэhэн үдэрые дурдан hанажа байна.

Сүлөөлэгдэhэнэйнгөө баяр баясхалангай түлөө, эрхэ сүлөөгүй байдалда, дорожолгодо, гасалан зоболондо эсэс табигдаhанай түлөө, хүнэй нэрэ хүндые тэхэрюулэн үгэhэнэйнь ба арадта эрхэ сүлөө олгоhонойнь түлөө, шэнэ байдалые зохёон байгуулгада туhалhанайнь түлөө манай советскэ ахадүүнэртэ, манай эрхэ сүлөөе ба ажамидаран hууха эрхыемнай солдадуудайнь аршалан хамгаалhан Советскэ Армида хизаарлашагүй баяр баясхалантай байhанаа польско арад ба столицын хүн зон хэтэ мүнхэдөө сээжэ зүрхэндөө хадуужа ябахал.

Варшавын сүлөөлэгдэhөөр 10 жэл гүйсэhэн мүнөөдэр Советскэ Союзай арадууд үнэн зүрхэнэй баясхалан ба ахадүүгэй амаршалгые бидэнhээ хүлеэн абаг лэ. Гитлеровскэ добтолгодо баатарлигаар эсэргүүсэhэн Москвагай, Ленинградай, Сталинградай, Киевэй, Минскын болон хэдэн зуун бусад городуудай хүн зон бидэнhээ баясхалангые хүлеэн абаг лэ. Варшавые hэргээн бодхоолгодо ахадүүгэй эсэшэ сусашагүй туhаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө Советскэ Союзай арадуудта бидэнэр гүнзэгы ехэ баясхалангай мэдэрэлтэй байнабди. Манай ахадүүгэй хани барисаанай тэмдэг бологшо ордоние, культурын ба наукын ордоние Варшавада бодхоожо байhан советскэ барилгашад мүнөөдэр манай баясхалангые хүлеэн абаг лэ. Эрхэ сүлөөдэ бидэнэрэй дурладаг шэнги тиимэ хүсэтэйгөөр, Варшавадаа манай дурладаг шэнги тиимэ хүсэтэйгөөр манай ахадүүгэй холбооной баhал тиимэ хүсэтэй байха гэhэн найдуулгыемнай манай советскэ ханинар хүлеэн абаг лэ.

Үнгэрhэн арбан жэлэй турша соо польско столицын түргэнөөр hэргээн бодхоогдоhон ба hалбаран дэбжэhэн тухай элидхэлшэ саашань тэмдэглээ. Дайнай үе соо бүримүhэн hандаргагдаhан Варшавын промышленность мүнөө ороной соогоо эгээн түрүү промышленность болоо гэжэ тэрэ заагаа.

— Столицые амгалан байдалда hэргээн бодхоолгодо, барилгада туйлагдаhан угаа ехэ амжалта эб найрамдалые манай арадай тон ехээр эрмэлзэн хүсэдэг байhые гэршэлнэ, — гэжэ элидхэлшэ мэдүүлээ. Тиимэhээ манай арад, Варшавын хүн зон германска милитаризмые hэргээхэ, шуhата вермахтые байгуулха гэhэн hэдэлгэнүүдые тон ехээр зэбүүрхэн эрид шууд буруушаана.

Германска милитаризмые hэргээхэ гэгшэд вермахтын бии байhан саг соогоо оложо шадаhан зэбсэгүүдhээнь зуу дахин хүсэтэй атомна зэбсэгые тэдэнэй гарта үгэхые оролдоно. Европын городуудай болон столицануудай хүн зондо манай hэргээгдэhэн городhoo үнэн зүрхэнэй амаршалга мүнөөдэр хүргэхэ зуураа, бидэнэр хадаа бүхы хүн түрэлтэнэй хэрэг бологшо эб найрамдалай хэдэн зуун миллион ханинарта манай городуудые hандаргагшадые зэбсэглүүлхэгүйн тулада, хүн зониие олоор хюдаха арга зэбсэгүүдые хэрэглэхэ аюулhaa дэлхэйе аршалхын тулада, манай городууд болон столицануудта амгалан байдалые ба золтой жаргалтай ерээдүйе хангахын тулада бүхы юумые хэел гэhэн иимэ халуун уряалтайгаар хандаха моральна эрхэтэй байнабди.

Москвагай ажалшадай зүгhөө Московско городской Соведэй түрүүлэгшын орлогшо С. Тихомиров Польско столицын ажалшадта халуун амаршалга дамжуулаа.

Тэрэшэлэн Парижын, Прагын, Берлинэй ба Хельсинкиин түлөөлэгшэд Варшавын ажалшадта өөhэдынгөө амаршалгануудые хүргөө.

Советскэ ба польско баскетболистнуудай уулзалга

ВАРШАВА, январиин 17. (ТАСС). Варшавые Советскэ Армиин сүлөөлhөөр арбан жэлэй ой гүйсэhэнтэй дашарамдуулан СССР-эй Обороной министерствын центральна спортивна клубай баскетболистнуудай команда Польско Арадай Республикада ерэhэн байна. Үсэгэлдэр үдэшэ Варшавын «Гвардия» гэжэ обществын спортивна клуб соо советскэ ба польско баскетболистнуудай хоорондо нүхэрэй ёhоной түрүүшын уулзалга болоо. Армейскэ спортсменүүд хадаа Польшын сэрэгэй центральна спортивна клубай баскетболистнуудтай наадаhан байна.

Советскэ баскетболистнууд 59:50 гэhэн тоотойгоор шүүhэн байна.

Атомна энергиие хүн түрэлтэнэй аша туhада хэрэглэдэг болоё

ТАСС-эй мэдээсэл тушаа хариин гүрэнүүдэй хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, январиин 17. (ТАСС). Атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг түрүүшын электростанциие ашаглаhанай научно-техническэ дүй дүршэлөө бусад оронуудта дамжуулан үгэхөөр советскэ правительствын бэлэн байhан тухай ТАСС-эй мэдээсэлдэ чехословацка хэблэл гол анхаралаа хандуулна.

Уласхоорондын байдалай дахинаа хурсадажа байhан үе сагта, НАТО-гэй hаяшаг гаргаhан шиидхэбэриhээ хойшо империалистическэ лагерь доторо атомна дайнда бэлэдхэлэй хэгдэжэ байhан үе сагта оруулагдаhан дээрэhээ советскэ правительствын дурадхал бүришье шухала удхашанартай болоно гэжэ «Руде Право» газетэ бэшэнэ.

Атомна, водородно болон хүн зониие олоор хюдаха бусад түхэлэй зэбсэгүүдые хорихо тухай советскэ олон тоото дурадхалнуудые тэмдэглэхэ зуураа, атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ гансахан лэ hанал бодолые, гансахан лэ эрмэлзэлгые Советскэ Союз хододоо хүтэлбэри болгодог байна гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ.

Атомна энергиие ашаглаха зуураа олоhон научно-техническэ дүй дүршэлөө бусад гүрэнүүдтэ дамжуулан үгэхые Советскэ Союз хүсэнэ гэжэ «Свободне слово» гэжэ газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Атомна ба водородно бомбонуудтай байбашье haa, хүн зониие олоор хюдаха бүхы түхэлэй зэбсэгүүдые хүсэдөөр, үгэ дуугүйгөөр хорихын түлөө Советскэ Союз шууд сэхээр оролдодог байна.

Атомна зэбсэгые хүсэдөөр хорюулжа, ядерна физикын талаар амжагдаhан бүхы туйлалтануудые хүн түрэлтэнэй аша туhада зорюулжа шадаха хүсэн эб найрамдалда дуратай хүнүүдтэ бии гэжэ түгэсхэлдөө «Свободне слово» гэжэ газетэ заана.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, январиин 17. (ТАСС). Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар научна ба техническэ дүй дүршэлые дамжуулан үгэхөөр советскэ правительствын бэлэн байhан тухай ТАСС-эй мэдээсэлые польско хэблэл үргэнөөр тайлбарилна.

Атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг түрүүшын электростанциин СССР-тэ ашаглалгада оруулагдаhанай тон ехэ удхашанарые «хүнэй аша туhада, ажабайдалай аша туhада» гэhэн түрүү бэшэг соогоо «Трибуна люду» гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүнээ зохёон байгуулха ажалда атомна энерги алба хэдэг болобо гэжэ газетэ онсо тэмдэглэбэ.

Атлантическа пактда хабаададаг гүрэнүүд атомна ба водородно зэбсэгүүдые хэрэглэлгэдэ үндэhэлэн өөhэдынгөө сэрэгэй түсэбүүдые бэелүүлхэ байна гэжэ Хойто-атлантическа пактын соведэй үнгэрэгшэ hарада болоhон заседани хуулитаар мэдүүлhэн байна.

Иимэ түсэбүүдэй зохёогдожо байхада атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэhэнэй советскэ дүй дүршэлые бусад гүрэнүүдтэ, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудта, Великобританида болон Франците Советскэ Союзай дамжуулан үгэхөөр бэлэн байhан ябадал Советскэ Союзай хүсэ шадалай, тэрэнэй түбшэн даруу ба арадуудай hэшхэлдэ болон оюун мэдэрэлдэ этигэдэг байhанай эли тодо ба үнэмшэстэй гэршэ боложо үгэнэ.

Агууехэ ба хүсэн түгэлдэр Советскэ Союзай—манай союзник, хани ба ахын шэнэ үүсхэлые Польшын олониитэ халуунаар hайшаана гэжэ газетэ түгэсхэлдөө бэшэнэ.

ХИТАД

ШАНХАЙ, январиин 17. (ТАСС). Атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг, дэлхэй дээрэхи түрүүшын советскэ электростанци барилга тухай научно-техническэ документацинуудые бусад оронуудта дамжуулан үгэлсэхөөр советскэ правительствын бэлэн байhан тухай ТАСС-эй мэдээсэлые шанхайска арадай радиостанци дамжуулаа. Атомна энергиие амгалан ажалда ашаглаха талаар научна шэнжэлэлгэнүүдые болон дүй дүршэлые бүхы хүн түрэлтэндэ зорюулха гэhэн советскэ правительствын шиидхэбэриие «Цзефанжибао», «Синьвэньжибао», «Вэньхуэйбао», «Лаодунбао» газетэнүүд эли газарнуудтаа тунхаглаhан байна.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, январиин 17. (ТАСС). Советскэ атомна электростанциин хүдэлмэриин дүй дүршэлые дамжуулан үгэхэ тухай Советскэ правительствын дурадхал тушаа «Сабад Неп» газетэ түрүү бэшэг толилоо. Үнгэрэгшэ зун Советскэ Союз атомна хүсые хүн түрэлтэнэй амгаланаар хүгжэлгэдэ зорюулгын жэшээ харуулhан байна гэжэ статья соо хэлэгдэнэ. Бидэнhээ жэшээ абагты гэжэ Советскэ Союз энээгээрээ хэлэнэ гээшэ. Атомна энерги хүн түрэлтэндэ угаа ехэ аша туhатай хүсэн боложо шадаха байна. Бидэнэр тэрэниие хэрэглэжэ шадахабди. Энэ хүсэн бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада зорюулагдадаг болог лэ.

ГОЛЛАНДИ

ГААГА, январиин 17. (ТАСС). Атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг электростанци тухай мэдээнүүдые үгэхэ гэhэн Советскэ Союзай дурадхалда голландска хэблэл ехэ анхарал хандуулна. Энэ мэдээсэлые томонууд гаршагтайгаар, эли газарнуудта газетэнүүд тунхаглаhан байна. Амгалан ажалда атомна энергиие хэрэглэлгын талаар мэдээнүүдые андалдан абалсалга уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулгада туhалха байна гэжэ «Гаагше курант» гэжэ газетэ бэшэнэ.

ДАНИ

КОПЕНГАГЕН, январиин 17, (ТАСС). Атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг дэлхэй дээрэхи түрүүшын электростанци тухай мэдээнүүдые бусад оронуудта дамжуулан үгэхэ тухай Советскэ Союзай правительствын шиидхэбэриие тайлбарилха зуураа, «Ланд ог Фольк» гэжэ газетэ иигэжэ тэмдэглэнэ. Дэлхэйн арадуудые айлгахын гү, али өөрынгөө ёhо гуримые тэдэндэ баадхахын тулада, мүн илагдахагүй хэбэртэйгээр өөhэдыгөө харуулхын тулада атомна энерги үйлэдбэрилгые Америкын Холбоото Штадууд хэрэглэдэг байгаа.

Эб найрамдалай түлөө, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгые хорихын түлөө шууд сэхээр тэмсэхэ зуураа, Советскэ Союз хадаа амгалан ажалда зорюулан атомна энерги үйлэдбэрилхын тулада ехэ оролдолго гаргаhан ба атомна энергеэр хүдэлмэрилдэг дэлхэй дээрэхи түрүүшын электростанци бариhан байна гэжэ статья соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө тэрэ хадаа эрдэм мэдэсээ дэлхэйн оронуудта дамжуулан үгэхые дурадхажа, бүхы дэлхэй дээрэ амгаланаар хүгжэлтын замда тон ехэ шэнэ алхам хэбэ гэжэ статья соо хэлэгдэнэ.

АВСТРИ

ВЕНА, январиин 17. (ТАСС). Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ асуудалаар ООН-эй Генеральна Ассамблейн IX сессиин гаргаhан шиидхэбэриин ёhoор 1955 ондо зарлагдахаяа байhан уласхоорондын конференцидэ СССР-тэхи түрүүшын промышленна атомна электростанци ба тэрэнэй хүдэлмэри тухай элидхэл хэхээр советскэ правительствын бэлэн байhан тухай ТАСС-эй мэдээсэлые Австриин демократическа олониитэ ехэ ханангяар угтаа.

«Эстеррейхишэ Фольксштимме» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ:

1954 ондо дэлхэй дээрэхи түрүүшын промышленна атомна электростанци СССР-тэ ашаглалгада үгтэhэн байна. Тэрэ сагhaa хойшо тус станци дүтэ шадарайнгаа промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудые электроэнергеэр хангана.

Атомна ба водородно зэбсэгүүдтэй болобошье, СССР хадаа сэрэгэй хэрэгтэ атомна энерги хэрэглэлгые хүсэдөөр хорихын түлөө, энэ хорилтын хойноhoo уласхоорондын нүлөө ехэтэй хиналта тогтоохын түлөө урда мэтэ эридээр ба шууд сэхээр оролдодог байна. Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэдээ амжаhан өөрынгөө туйлалтануудые бүхы арадуудай аша туhада табихаяа СССР-эй оролдожо байhыень ТАСС-эй мэдээсэл гэршэлнэ гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ.

Уласхоорондын амгалан ёhоной харилсан ажаллалгын хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулhан энэ бодото туhа нэмэри тон ехэ удхашанартай. Энэнь ниитын элдэб системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажабайлга бүхы арадуудта, тэрэ тоодо австрийска арадта тон ехэ арга боломжо олгохо байhыень харуулна.

КНДР-эй хүдөө ажахын кооперативуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн

ПХЕНЬЯН, январиин 17. (ТАСС). Корейн Центральна телеграфна агентствын мэдээсэhэнэй ёhoор, хүдөө ажахын кооперативуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн Пхеньянда hаяшаг болоо. Тэрээндэ 800 гаран хүн хабаадаhан байна. КНДР-эй хүдөө ажахын министрын орлогшо Пак Кен Су зүблөөн дээрэ элидхэл хээ.

Ороной хүдөө ажахыда кооперативна хүдэлөөнэй түргэнөөр хүгжэжэ байhые гэршэлhэн мэдээнүүдые Пак Кен Су элидхэл соогоо дурдаhан байна. Хэрбээ 1953 оной июльдэ республика дотор 102 хүдөө ажахын кооператив бии байгаа haa, мүнөө тэдэнэй тоо 9599 болоо. Кооперативуудай орооhото культурануудай валовой ургаса үмсын ажахынуудай абадаг валовой ургасаhаа 10—15 процентээр ехэ байна. Малажалай ба хүдөө ажахын бусад hалбаринуудай хүгжэн дэбжэhэн дээрэhээ кооперативай гэшүүдэй олзо үмсын таряашадайхиhaa 2—7 дахин ехэ болоhон байна.

Кооперативуудые бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ талаар табигдажа байhан гол зорилгонууд тухай Пак Кен Су элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэлгэ болоо.

Хитадта залуушуулай ударна бригаданууд эмхидхэгдэнэ

ПЕКИН, январиин 16. (ТАСС). Пекиндэ советскэ выставкые барилгын үедэ залуушуулай ударна бригаданууд эмхидхэгдэhэн байгаа. Энэ үүсхэл мүнөө үедэ бүхы орон дотор үргэнөөр дэлгэржэ байна. «Чжунгоциннянбао» газетын мэдээсэhэнэй ёhoор, мүнөө үедэ Хитадта 650 ударна бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдээндэ 12 мянган гаран хүн хүдэлмэрилдэг юм.

Чанкайшистска агаарай дээрмэшэдтэ Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин авиаци хатуу харюу үгэнэ

ПЕКИН, январиин 15. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Чжэцзян провинциhaa мэдээсэhэнэй ёhoор, январиин II-hээ 15 хүрэтэрхи үе соо чанкайшистска самоледууд Чжецзян провинциин эрье шадар байдаг Наньцзюшань, Тяньао, Тоумынь болон Цзигушань аралнуудые бомбодохо гэжэ нэгэтэбэшэ оролдоhон байна.

Чанкайшистска дээрмэшэдэй бүхы добтолгонуудые Хитадай-Арадай сүлөөлэлгын армиин авиаци амжалтатайгаар гэдэргэнь сохидог байгаа. Арадай-сүлөөлэлгын армиин авиацида сохюулха бүридөө чанкайшистска самоледууд бомбонуудаа эмхи гуримгүйгөөр хаяhaap гэдэргээ сухарин ошодог байгаа гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Коста-Рикэдэ добтолон ороhон тушаа

НЬЮ-ЙОРК, январиин 16. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Сан-Хосеhээ иигэжэ дамжуулна. Коста-Рикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай мэдүүлгын ёhoор, январиин 15-да Санта-Роса город шадар Коста-Рикын правительственна сэрэгүүдэй ба интервентнүүдэй хоорондо 3 часай турша соо үргэлжэлhэн байлдаан болоо. Правительственна сэрэгүүд ехэ зоригтойгоор дайлалдаа. Үймөө татагшад городhoo түрин гаргагдаа гэжэ генштабай коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын дамжуулhанай ёhoор, «танигдаагүй самоледууд» костариканска Либерия городто добтолго хээ гэжэ Коста-Рикэhээ США-да байдаг посольство мүнөөдэр мэдээсээ. Город соо түймэр болоо. Гражданска зоной дундаhaa хүнүүд алуулhан байна гэжэ мэдээсэгдэнэ.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Суута луговодтой уулзалга

Луговод А. И. Батышев үбhэ ногооной үндэр ургаса ургуулдаг боложо, республика дотороо суурханхай.

Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр, багшанартай hаяхан уулзажа, нүхэр Батышев хайшан гэжэ, ямар арга хэрэглэhэнэй ашаар үбhэ ногооной иимэ үндэр ургаса абадаг тухайгаа, мүн манай республикын эрхэ байдалда ямар үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэдэ үлүү hайн байдаг тухай тодорхойгоор тэдэнэртэ хөөрэжэ үгөө. Тиихэ зуураа, А. И. Батышев сабшалангай газарые уhалха, модо шулууhaa сэбэрлэхэ, наг шэбхэ гаргаха гээшэ тон ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглэhэн байна. Гадна, 1950—1954 онуудай туршада хэды гектар газарhaa хэды шэнээн ехэ үбhэ хуряажа абаhан тухайгаа тэрэшэлэн хөөрэжэ үгөө.

Энэ уулзалгада байлсаhан студентнэр болон техникумэй багшанар hонирхоhон зүйлнүүдээрээ олон асуудалнуудые hуража, нүхэр Батышевhaa тодорхой харюунуудые абаа.

Н. Кузьмин.

Киномеханигаар 20 жэлдэ хүдэлмэрилбэ

Кормишкин Николай Антонович 1935 ондо Новосибирскдэ киномеханигуудай курса дүүргээд, тэрэ гэhэнhээ хойшо мүнөө хүрэтэр өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилжэ байна. 20 жэлэй туршада киномеханигаар хүдэлмэрилхэ зуураа, энэ механик республикын олохон аймагуудай колхозуудаар ябажа, ажалшадта кинофильмнүүдые hайнаар харуулхын тула ехэ оролдолго гаргаhан байна. Мүн олохон залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаба.

Мүнөө нүхэр Кормишкин Сэлэнгын МТС-эй тосхондо киномеханигаар хүдэлмэрилхэ зуураа, механизаторнуудай эрилтэнүүдые дүүрэн хангаха гэжэ хододоо оролдоно. Тэрэнэйнь ашаар механизаторнууд шэнэ шэнэ фильмнүүдые таhалгаряагүй харана. Мүнөө Н. А. Кормишкин республикын түрүү киномеханигуудай нэгэн гэжэ тоологдоно.

Э. Буерачный.

Хүдэлмэришэд олооро амараа

ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэл бүри ороной центральна болон нютагай курортнуудта, амаралтын байшангуудта түлөөhэгүй путёвкоор ошожо амардаг юм.

Үнгэрhэн жэлэй туршада түлөөhэгүй путёвкоор центральна курортнуудта 101 хүн, нютагай курортнуудта — 179, амаралтын байшангуудта—580 хүн амараа. Мүн заводой профсоюзна комитет хүдэлмэришэдтэ 78 мянган түхэриг мүнгэ туhаламжа болгон үгэhэн байна. Гадна, заводой хүдэлмэришэдэй хэдэн мянган үхибүүд үнгэрhэн зундаа заводойнгоо пионерскэ лагерьта амараа.

Б. Степанов.

hурагшадай зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ

Бурят-Монголой уранзохёолшодой союз Бичурын аймагай Шэбэртын дунда hургуулиин hурагшад Д. Улзытуевай шүлэгүүдые, Б. Жалсановай эдиршүүлэй ажабайдалые харуулhан пьесын түрүүшын бүлэгые зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэбэ. Эндэ Бурят-Монголой уранзохёолшод, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студентнэр, бурят дунда hургуулиин hурагшад хабаадалсаа.

Эхилэн бэшэжэ байгаа уран зохёолшодой зохёолнууд тушаа үгэ хэлэhэн нүхэд Ц. Бадмаев, Ц. Жимбиев, Ц. Дондукова болон бусад зохёолнуудайнь дутуу дунданuudые тобшохоноор тэмдэглэhэн, зохистой зүбшэлнүүдые үгэhэн байна.

Д. Дамбаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

Оперо ба баледэй театрта—«**Евгений Онегин**» (20 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—«**Джульбарс**» (10 ч.), «**Испытание верности**» (11 ч. 30 м., 13 ч. 45 м., 16, 18 ч. 15 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 45 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«**Стрекоза**» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 19 ч. 45 м. ба 21 45 м.), документальна фильм «**Два матча**» ба «**В Риме**» (18 ч. 30 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«**Срочное письмо**» (10 ч. 30 м., 12ч. 30 м. ба 14 ч. 30м.), «**Кто смеется последним**» (16 ч. 30 м. 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора—7.85, отв. секретаря — 3-23, партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов —6.84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест ной информации и писем—11- 05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00355. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 41.